Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ КОМИТЕТИ ВА ХАЛҚ ДЕПУТАТЛАРИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

Газета 1928 йил 11 декабрдан чиқа бошлаган • № 35 (8025). • 19 февраль, 1983 йил • ШАНБА • Баҳоси 3 тийин

КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ СИЁСИЙ БЮРОСИДА

КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси ўзининг навбатдаги мажлисида халқ хўжалигига доир бир қанча масалаларни ва СССР билан социалистик мамлакатлар ўртасидаги иқтисодий ҳамкорликка доир масалаларни кўриб чиқди.

Эстония ва Грузия республикаларида агросаноат комплекси бошқармаларининг структурасини такомиллаштириш юзасидан Эстония Компартияси Марказий Комитети ва Грузия Компартияси Марказий Комитетининг таклифлари муҳокама қилинди.

СССР Олий Совети «СССРнинг давлат чегараси тўғрисида»ги қонунни қабул қилганлиги муносабати билан шу қонуннинг бажарилишини таъминлаш юзасидан СССР Министрлар Совети тақдим этган амалий тадбирлар кўриб чиқилди.

Мажлисда халқаро хотин-қизлар куни 8 март байрамига тайёргарлик тўғрисидаги ахборот тингланди.

Давлат ва жамоат ҳаётига доир бошқа баъзи масалалар ҳам кўриб чиқилди.

ПАССАЖИР ЙЎЛДА

Ҳар куни юз минглаб совет кишилари поездларда, автобусларда, самолётларда хизмат тақозаси ва шахсий юмушлари билан олис ёки яқин йўлга, дам олиш жойларига жўнаб кетадилар. Уларнинг сафардаги муваффақияти транспортнинг аниқ, яхши йўлга қўйилган ишига, йўлда мумкин қадар кўпроқ қулайликлар яратилганлигига кўп жиҳатдан боғлиқ бўлади. Алоқа йўлларини, йўлдаги хизматни ривожлантирган ва такомиллаштирган тақдирдагина бунга эришиш мумкин бўлади. КПСС XXVI съездида шундай вазифа қўйилган. Съезд қарорларида транспортнинг барча турлари пассажирларга хизматни анча яхшилаш зарурлиги айтилади.

Шу беш йилликда бунинг учун анча-мунча ишлар қилинмоқда. Автобус линиялари, темир йўл маршрутлари ва авиация рейслари сони кўпайди. 1982 йилда шаҳарлараро олис транспортнинг ҳамма турлари билан 2,6 миллиарддан кўп пассажир ташилди. Алоқа йўлларининг моддий-техника базаси мустаҳкамланмоқда, янги типдаги вагонлар, автобуслар, ҳаво кемалари линиялар ва трассаларга чиқмоқда. Билетни бронлаш ва сотиш автомат системалари жорий этилмоқда, янги хил хизмат турлари: темирйўл ва авиацияда бориш-келиш билетларини, пассажирларнинг бир поезддан иккинчи поездга тушиб ўтишларини енгиллаштирадиган плацкарт билетларини олдиндан сотиш жорий этилмоқда.

Лекин ҳозирча эришилган ютуқлар билан кифояланиб қолиш учун асос йўқ. Транспорт конвейери баъзан, айниқса ёзда бир маромда ишлай олмаяпти. Отпускага чиқувчилар бирдан кўпайиб кетган пайтларда поезд, самолёт ва автобусларнинг қатновидаги узилишлар ҳаққоний эътирозларга сабаб бўлмоқда. Вокзаллар ва аэропортларга одам сиғишмай қолади, кассалар ёнида узундан-узоқ навбатлар пайдо бўлади, одамлар неча кунлаб жўнай олмайдилар.

«Правда»га юборилган хат авторлари транспорт идоралари ва корхоналарининг баъзи раҳбарлари топширилган иш учун тузук масъулият билан қарамаётганликлари шу камчиликларга сабаб бўлмоқда, деб ҳисобламоқдалар. Аслида эса вагонлар, автобуслар, ҳаво кемалари пассажирга лиқ тўлмай жўнаб кетади, жўнашни хоҳлайдиган кўп киши эса вокзал ва аэропортларда қолаверади. Информация дуруст йўлга қўйилган эмас, поезд, самолёт қачон келиши ва жўнаб кетишини кўпинча билиб бўлмайди. Кутиш залларида мебель етишмайди, буфетларга яқинлашиб бўлмайди. Шундай шароитда болали ота-оналар, кексалар, инвалидлар айниқса қийналадилар. Бу аҳвол бир қанча транспорт корхоналарида ишлаб чиқариш интизоми ва меҳнат интизоми пасайиб кетганлигидан далолат беради, деб ёзади Нижний Камск шаҳридан газетхон Н. Шипицин. Бу ишни эплашнинг йўли битта: барча даражалардаги ходимлар ва раҳбарларга нисбатан талабчанликни мумкин қадар ошириш, транспорт конвейерининг барча бўғинларини бошқаришда юксак маданият ва аниқликни қатъиян жорий этиш керак.

Иккинчи томондан турдош корхоналар ва керакли маҳсулот етказиб берувчи саноат, қурилиш министрликлари ва идораларининг шу тармоққа ёрдамини кучайтириш лозим. Ҳолбуки, улар траснпорт ходимларига тез-тез панд бериб турадилар. Ўтган йилнинг август ойида, йўловчилар ташиш айниқса қизиган пайтда СССР нефть маҳсулотлари давлат комитети аэрофлотга ёнилғини ўз вақтида етказиб бермаганлиги сабабидан ҳар еттита авиа рейсининг бири кечикиб жўнатилмоқда. Транспорт иши хусусиятларини тушуниб етмаслик фактлари учраб туради. Масалан, РСФСР Алоқа министрлиги ҳаракат графигининг бажарилиши устидан назорат қилиб туриш учун автомобилчиларга етарлича алоқа каналларини ажратмаяпти. Бундан министрликлар ва идораларнинг раҳбарларига темир йўллар моддий-техника базасини мустаҳкамлаш, аэропортлар, автомобиль йўллари, бошқа объектларни қуриш транспортчиларнинг ўзигагина эмас, шу билан бирга бу ишга алоқадор бўлганларнинг ҳам иши эканлигини яна бир карра эслатиб қўйишга тўғри келади.

Бугунги кунда ҳар хил транспорт турлари бир-биридан ажралган ҳолда ишламоқда. Поездлар, автобус ва самолётларнинг қатнов жадвали келишиб олинмайди. Шу сабабдан одамлар бир транспорт туридан иккинчи транспорт турига тушиб ўтиш пунктларида неча кунлаб ушланиб қолмоқдалар. Анча-мунча параллель автобус линиялари ва поезд маршрутлари ҳам борки, улар ҳаракат составы, ёқилғи ва электр энергиядан рационал фойдаланмасликка сабаб бўлади. Транспорт ҳар хил турларининг бир-бири билан қалин ҳамкорликда ишлашини йўлга қўйиш ғоят зарур бўлиб қолди. СССР Госпланининг тармоқ бўлими бу ишда ташаббус кўрсатса яхши бўлар эди.

Маҳаллий партия ва совет органлари аҳолига транспорт хизматини яхшилаш тўғрисида доимий ғамхўрлик қилишлари керак. Бунда ғамхўрлик қилинаётганлигини кўрсатувчи анча-мунча мисоллар бор. Фирма поездлари бунинг учун яққол мисол бўла олади. Уларнинг кўпларида хизмат даражаси юқори. Аммо бошқача фактлар ҳам бор. Масалан, «Абхазия» фирма поездининг вагонлари ифлос, қишда совуқ, чой сўраб овора бўласиз. Проводниклар қўпол. Абхазия область партия комитетида бу ҳақда маълум бўлсада, шу маршрутда ишлайдиган одамларни танлаш ва тарбиялашни яхшилаш чоралари кўрилмаяпти.

Транспортда кўпгина софдил, ташаббускор меҳнаткашлар, ўз ишининг миришкорлари ишламоқда. Пассажирлар Горький пассажир автотранспорт корхонасидан С. Чекмарев бошлиқ бригада тўғрисида яхши гапларни айтмоқдалар. «Латвия» фирма поездининг Р. Шкультецкий бошчилигидаги проводниклар бригадасига ҳамма вақт раҳмат айтмоқдалар. Бу рўйхатни давом эттираверишмумкин. Шунга қарамай, транспортда виждонсиз, беларво кишилар ҳам ишлаётганлиги одамни хафа қилади, баъзи вагонларнинг проводниклари, автобус ҳайдовчилар маълум пул эвазига билетсиз кишиларни ҳам элтиб қўядилар, кассирлар эса «алоҳида пул» эвазига поезд ва самолётларга билет сотадилар. Шу хунук ҳодисаларга барҳам бериш, ҳар бир транспорт ходимида профессионал ифтихор, пассажирга чуқур ҳурмат-эътибор ҳис-туйғуларини пайдо қилиш — меҳнат коллективларидаги тарбиявий ишнинг муҳим вазифасидир.

Бунда транспорт корхоналарининг партия ташкилотлари муҳим роль ўйнайди. Улар социалистик мусобақа кенг қулоч ёйишини таъминлашлари, новатор ва илғорларнинг тажрибаларини ҳамиша оммалаштиришлари, меҳнатга виждонан муносабатда бўлиш, пассажирларни ҳурмат этишни рағбатлантиришлари керак. Коммунистлар ишда юксак меҳнат интизоми ва уюшқоқлик намуналарини кўрсатиб қолган меҳнаткашларни ўзларига эргаштириб боришларига эришиш лозим.

КПСС Марказий Комитетининг 1982 йил ноябрь Пленумида совет кишиси тўғрисида ғамхўрлик қилиш, унинг меҳнат ва турмуш шароитини тобора яхшилаш партиянинг жуда муҳим программавий йўл-йўриғи эканлиги яна бир карра таъкидлаб ўтилган. Транспорт ходимлари шу вазифаларни ҳал этишга ўз ҳиссаларини қўшишлари керак. Улар транспорт конвейери барча бўғинларининг пухта ишлашини доимо оширишлари, йўлдаги хизмат даражасини яхшилашлари керак.

(«ПРАВДА»нинг 18 февралдаги бош мақоласи).

КЕЧА

КВАРТАЛ ПЛАНИ БАЖАРИЛДИ

● ЧИНОЗ. «Партия XXIV съезди» совхози паррандабоқарлари йил бошидан бери давлатга 27 минг дона тухум топширдилар. Бу биринчи квартал планида белгилангандан 1,5 баравар кўпдир. Давлатга тухум сотиш ўтган йилнинг шу даврига нисбатан 17 минг донага кўпайди.

«Янгиобод» совхози бўрдоқибоқарлари эса давлатга гўшт топшириш бўйича биринчи квартал планини зиёдаси билан адо этдилар. Улар эл дастурхонига пландаги 11 тонна ўрнига 16 тонна гўшт тортиқ қилдилар. Навоий номли, Охунбобоев номли, «Ўзбекистон ССР 30 йиллиги» колхозларида ҳам гўшт тайёрлаш бўйича биринчи квартал планлари муваффақиятли бажарилди. Район хўжаликларида ўтган йилнинг шу даврига нисбатан 70 тонна кўп гўшт тайёрланди.

●

ФАХРИЙ УНВОН МУБОРАК

● ГУЛБАҲОР. Янгиюл районидаги «Интернационал» колхозида коллектив хўжалик ветеранларини, илғор деҳқон ва чорвадорларни шарафлаш одат тусига кириб қолган. Ҳар йил якунига кўра ишлаб чиқаришда намуна кўрсатган, узоқ йиллар самарали меҳнат қилган хўжалик аъзоларига «Хизмат кўрсатган колхозчи» фахрий унвони берилади.

Ўн биринчи беш йиллик иккинчи йили якунига кўра бу шарафли унвонга бузоқбоқар П. Кальникова, молбоқар С. Муродов, деҳқонлардан Ю. Манзулова, С. Бурашева, А. Билолова ва бошқалар сазовор бўлдилар.

КЕЧА

ПАХТА МУАММОЛАРИ

ЕРИМИЗНИНГ ХЎЖАЙИНИ БЎЛАЙЛИК

Ўзбекистон деҳқонлари пахта етиштиришда 6 миллион тонналик довонни эгаллаб келмоқдалар. Шуниси диққатга сазоворки, бу ўлкада инқилобдан олдинги эллик йил давомида ҳаммаси бўлиб шунча маҳсулот тайёрланган эди.

Хуллас, пахтачилик барқарор, муттасил ривожланаётган тармоққа айланди. Бироқ унда ҳам ҳал этилмаган муаммолар мавжуд. Шулардан энг ўткири — пахта сифатидир. У ҳозирча тўқимачиларни қаноатлантирмаяпти. шу туфайли газлама тўқиб чиқариш учун кетаётган тола сарфи борган сари ўсмоқда. Хом ашё сифатининг пастлигидан пахта тозалаш заводлари ҳам жиддий қийинчиликларга дуч келмоқда.

Пахтакорлар муаммолар жиддийлигини камайтиришга интилишяпти. Масалан, Ўзбекистонда кейинги икки йил ичида тайёрланган биринчи навли пахта 46 процентдан 70 процентга кўтарилди. Ингичка толали хом ашё етиштириш кўпайиб боряпти. Бироқ кўрилаётган чора-тадбирлар ҳали етарли эмас.

Баъзи кишилар республика Пахта тозалаш саноати министрлигининг тайёрлаш шахобчаларини Қишлоқ хўжалиги министрлиги, бошқалари эса республика тайёрлаш министрлиги ихтиёрига ўтказишни таклиф этишяпти. Бу нарса Қишлоқ хўжалик ёки Тайёрлаш министрликларининг хом ашёни қабул қилиш ва сақлашдаги масъулиятини оширишга олиб келар эмиш. Аммо факт фактлигича қолмоқда. Хом ашёни харид қилиш ва қайта ишлашнинг ҳозирги мавжуд системасида кўплаб камчиликлар бор. Хўжаликлардан анча узоқ масофада жойлашган заводларга хом ашёни ташиш учун кетаётган транспорт чиқимлари анчагина миқдорни ташкил қилади. Яна бир қарама-қаршиликни қаранг-ки, фойданинг асосий қисмини колхозлар ва совхозлар эмас, балки тайёрловчилар олишади. Аслида эса деҳқонлар хом ашё етиштириш учун жуда кўп сарф-харажат қилишади. Бундан ташқари, пахта тозаловчилар чиқитларни хўжаликларга қайтариб беришмайди. Негаки, улар чорва моллари учун ажойиб озуқадир. Улар сифатли уруғлик тайёрлаш тўғрисида ҳам қайғурмайдилар.

Хўш, пахтани тайёрлаш, сақлаш ва қайта ишлашни қандай қилиб ташкил этиш мумкин? Таклиф этилаётган вариантлардан қайси бирини танлаб олган маъқул? Бизнинг фикримизча, энг асосий масала — тозалаш муддатларини қисқартиришдир. Ҳа, хом ашёни узоқ вақт қайта ишлаш туфайли нобудгарчиликка йўл қўйиляпти. Йўл қўйилганда ҳам анчагина. Агар биринчи навли хом ашё дарров заводга келиб тушса, у 34,2 процент тола беради. Узоқ вақт сақланиб қолинса, фақат ундан 30,2 процент тола чиқариш мумкин. Ҳеч бўлмаганда қайта ишлаш муддатларини беш-олти ойга қисқартириш лозим. Аммо у ҳолда пахта тозалаш саноати қувватларини оширишга тўғри келади. Янги заводлар, тайёрлаш пунктлари, қуритиш-тозалаш цехлари керак. Лекин уларни вужудга келтириш учун сарфланадиган маблағлар ўзини оқлайдими? Ҳисоб-китоблар кетган харажатлар тез қопланишини кўрсатмоқда.

У ҳолда нега республика Пахта тозалаш саноати министрлиги қувватларни ривожлантиришга интилмайди? Чунки, у бу ишдан айтарли манфаатдор эмас. Бунинг устига министрлик заводларни йил бўйи иш билан таъминлашга ҳаракат қилади. Мавсумий ишчиларга эмас, доимий ишчиларга эга бўлишни хоҳлайди. Агар хом ашёни бир неча ой ичида қайта ишлаб бўлинса, унда ишчилар нима билан шуғулланишади? Умуман олганда, пахта тозаловчиларнинг масалага бундай маҳкамачилик тарзда ёндашаётганликларини тушунса бўлади. Лекин катта зарар кўраётган тўқимачилар, химиклар, ёғ-мой саноати ходимларига бундан нима фойда?

Бизнинг назаримизда, пахтачилик хўжаликлари ва заводлари ягона агросаноат комплексида бўлиши лозим. Бундай бирлашмаларда кадрларнинг иш билан бандлиги масаласи ўз-ўзидан ҳал бўлади-қўяди. Кишилар ҳосилни йиғиб-териб олгач, заводда ишлашади. Баҳор ва ёзда яна ҳосил етиштиришади ёки фермалар, устахоналарда тер тўкишади. Ўзбекистондаги «Нарпай» ва «Қизил равот», Тожикистондаги Куйбишев номли, Туркманистондаги Чапаев номли совхоз-заводларнинг тажрибаси пахтачиликда агросаноат интеграцияси ўзини оқлашини кўрсатди.

Пахтачилик бирлашмаларининг, айтайлик, Ўзбекистонда ташкил қилиниши кўплаб капитал маблағ талаб этмайди. Бу ердаги қарийб барча районларда битта-ик китадан завод бор. Уларнинг ҳар бири саккизта-тўққизта хўжаликнинг хом ашёсини қайта ишлайди. Шуларнинг ўзи қарийб тап-тайёр бирлашма, дегани. Гап моҳият эътибори билан тапкилий қайта қуриш ҳақида кетяпти. Албатта, заводлари йўқ районларда уларни барпо этишга тўғри келади. Чамаси, корхоналар қувватини кенгайтириш учун у ер — бу ерда уларни реконструкциялаш лозим.

Пахтакорлар меҳнатига баҳо беришга ҳам бошқача позициядан туриб ёндашиш зарур. Колхоз ва совхозлар учун бугунги кунда энг асосий мақсад — хом ашёни кўплаб топширишдир. Заводда ундан қанча тола чиқарилади, бу савол хўжаликларни айтарли қизиқтирмайди.

Пахтакорлар ҳам юқори пировард натижалардан манфаатдор бўлишлари керак. Тола чиқишининг кўрсаткичи колхозлар ва совхозларнинг молиявий-иқтисодий аҳволига бевосита таъсир кўрсатиши даркор. Бундай ёндашиш ғоятда муҳимлигини қуйидаги мисолдан кўрса ҳам бўлади. Масалан, 1979 йилда мамлакат бўйича 1975 йилдагига нисбатан 1 миллион 300 минг тонна кўп хом ашё йиғиб-териб олинди. Тааажжубланарлиси шундаки, тола аввалгидан кам чиқди. Бу, пахтакорлар фақат «ялпи маҳсулот» ҳақидагина ўйлашган, деган маънони билдиради. Демак, кўп минглаб тонна хом ашё умуман маҳсулот бермаган. Шундан кўринадики, жуда катта майдонларга бекордан-бекорга овора бўлиб чигит экилган, ғўзалар парвариш қилинган, пишган ҳосилни йиғиб-териб олиш учун қанчадан-қанча техника воситалари, одамлар ишлаган.

Пировард натижа учун — тола учунгина ҳақ тўлаш хўжаликларни агротехника қоидаларига қатъий риоя қилишга, жуда қисқа муддатларда ҳосилни йиғиб-териб олишга мажбур этади.

Деҳқонлар улардан ҳозирги замон талабларига жавоб берадиган маҳсулот кутаётганликларини қатъийян тушуниб олишлари зарур. Меҳнатга ҳақ тўлаш ўзгарса ва хўжаликлар пировард натижа учун жавобгар бўлса, ўйлаймизки шунда деҳқонлар ва пахта тозаловчилар ўртасидаги кўпгина келишмовчиликларга ўз-ўзидан барҳам берилади. Ҳозир эса баъзилар хом ашё сортини оширишга интилса, бошқалари туширишга ҳаракат қилади. Пировард натижа учун кураш олиб борилса, заводлардаги тартиб анча яхши бўлади. Тайёрловчилар хом ашё навини, тушириб ҳозирлаб қўйган «резервлари»дан маҳрум бўлгач, хом ашёни яхшироқ сақлайдилар, ҳозир учраб турадиган сифат бузилишига йўл қўймайдилар. Эҳтимол, ана шундай шароитда улар қайта ишлаш муддатларини чўзишга уринишмас.

Деҳқонлар меҳнатига баҳо беришнинг янги системасига ўтиш учун, табиийки, вақт керак. Аммо биз шундай қилиш ниҳоятда зарур ва муҳим қадам бўлади, деб ҳисоблаймиз. Пахтачиликдаги одат бўлиб қолган нотўғри кўникмалардан қанчалик тез воз кечилса, бу муҳим тармоқ иши янада муваффақиятлироқ боради.

Ж. МУСАЕВ, — Ўзбекистон ССР Фанлар академияси ўсимликлар экспериментал биологияси институтининг директори, профессор; А. АБДУЛЛАЕВ — Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг мухбир аъзоси, биология фанлари доктори, профессор, генетика бўлимининг мудири; О. ЖАЛИЛОВ — директор ўринбосари; Т. АБДУЛЛАЕВ — жорий қилиш бўлими мудири.

Ўзбекистон ССР.

(«ПРАВДА», 1983 йил, 18 февраль).

ОҚҚЎРҒОН пахта тозалаш заводида янги — капсулланган уруғлик чигит тайёрлана бошланди. Бу уруғлик тайёрлаш жараёнида ҳар хил касалликлардан асровчи поливинил-пирролидол препарати ва ўсишга ёрдам берувчи А-1 моддалари қўшилади. Бу тадбирлар уруғлик чигитнинг тез униб чиқишини ва соғлом ривожланишини таъминлайди. Суратда: капсулланган уруғлик чигитларни хўжаликларга жўнатиш пайти.

А. Усмонов фотоси. (ЎзТАГ).

СЎНГГИ СОАТДА

ХАЛҚҚА ДАЪВАТ

● **ГАВАНА.** Суринам миллий ҳарбий кенгаши (МХК) раиси подполковник Дези Боутерсе Суринам халқини контрреволюция ва реакциянинг кирдикорларига нисбатан ҳушёр бўлиб туришга чақирди. Янги реакцион фитнага, деб таъкидлади Д. Боутерсе, мамлакатдан қочиб кетган собиқ президент Хенк Чина Сен ва ташқи ишлар министри А. Хакмат бошчилик қилмоқда. Уларни эса чет эл реакцияси қўллаб-қувватлаб турибди.

БАНГЛАДЕШДАГИ ВАЗИЯТ

● **НЬЮ-ЙОРК.** Бангладешда маориф соҳасида ҳукумат сиёсатига қарши студентларнинг намойишлари натижасида кейинги кунларда жиддий кескинлашиб кетган вазият ҳамон сақланиб турибди. Ассошиэйтед Пресс агентлигининг хабарига кўра, маъмурлар мамлакатдаги бир қанча университетларни номаълум вақтгача ёпиб қўйиш, пойтахт Дхака шаҳрида комендантлик соати ҳамда матбуот цензурасини жорий этиш тўғрисида фармойиш берганлар.

Шу ҳафтада намойишчилар билан полиция ўртасида Дхака, Читтагонг, Нараянганж ва бошқа шаҳарларде бўлиб ўтган тўқнашувлар чоғида тўрт киши ўлдирилган, 200 дан кўп киши ярадор қилинган.

ҚИРҒИН ДАВОМ ЭТМОҚДА

● **НЬЮ-ЙОРК.** Америка инструкторларидан таълим олган сальвадорлик ҳарбийларнинг тинч аҳолига нисбатан қирғинчилик сиёсати тобора шафқатсизлик тусини олмоқда. Медицина экспертларининг айтишларича, деб ёзади «Дейли Уорлд» газетаси, Сальвадор ҳарбийлари АҚШнинг Вьетнамдаги агрессияси йилларида Америка қўшинлари тинч аҳолига қарши қўллаган типдаги бомбалардан фойдаланмоқда.

(ТАСС).

АГРОСАНОАТ КОМПЛЕКСИ ИМКОНИЯТЛАРИДАН ТЎЛАРОҚ ФОЙДАЛАНАЙЛИК

Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Президиумининг агросаноат комплекси масалалари билан шуғулланувчи комиссияси 17 февралда қишлоқ экономикасини янада юксалтириш, меҳнаткашларнинг партия белгилаб берган Озиқ-овқат программасини рўёбга чиқаришга қўшадиган ҳиссасини кўпайтириш юзасидан агросаноат бирлашмаларининг вазифаларини муҳокама қилди.

Қишлоқ хўжалигини бошқаришнинг янги органлари, деб уқтириб ўтилди мажлисда, қишлоқ хўжалик маҳсулоти барча турларини етиштиришни ривожлантиришга, техникадан, минерал ўғитлар ва бошқа ресурсларидан яхшироқ фойдаланишга қаратилган катта ишларни авж олдириб юбордилар. Ҳозирги вақтда баҳорги экиш ишларига тайёргарликка, чорва қишловининг боришига асосий эътибор берилмоқда. Комиссия чигит ва бошқа қишлоқ хўжалик экинлари экишни ўз вақтида ва юқори сифатли ўтказишга оид бир қанча тадбирларни белгилади, шунингдек чорвачилик фермаларини реконструкция қилиш ва техника билан қайта қуроллантириш ҳамда озуқа цехлари қурилишига оид ишларнинг аҳволини, колхозлар, совхозлар ва бошқа қишлоқ хўжалик корхоналарига транспорт хизматини яхшилаш масалаларини муҳокама қилди.

КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Ш. Р. Рашидов ўз нутқида агросаноат бирлашмаларининг фаолияти КПСС Марказий Комитети 1982 йил май ва ноябрь Пленумлари қарорларини, КПСС Марказий Комитети Бош секретари ўртоқ Ю. В. Андроповнинг нутқларида илгари сурилган қоидаларни амалга оширишга қаратилиши зарур, деб таъкидлади. Агросаноат бирлашмалари қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришнинг барча тармоқлари билан далалар, фермалар, боғлар ва токзорларда етиштирилган маҳсулотни қайта ишловчи корхоналар ўртасидаги алоқаларни мустаҳкамлашлари, қишлоқ ва шаҳарлар меҳнаткашларининг ишлаб чиқариш самарадорлигини, маҳсулот сифатини оширишга, унинг таннархини камайтиришга қаратилган биргаликдаги куч-ғайратларини мувофиқлаштиришлари зарур. Бунда қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришига хўжалик ҳисобини, меҳнатни ташкил этиш ва унга ҳақ тўлашнинг илғор формаларини, бригада пудратини ҳамма жойда жорий этишга, барча резервлардан энг кўп даражада фойдаланишга катта аҳамият берилиши керак. Давлат қишлоқ хўжалигига ажратаётган жуда катта маблағлар тезроқ сезиларли самара бериши учун кун сайин куч-ғайратни ошириш зарур.

Область ва район агросаноат бирлашмалари фаолиятида ишчанлик ва коллективизм, ишга ижодий ёндашув муҳити қарор топиши, янги органлар ва уларнинг кенгашлари ишлаб чиқаришни бутун чоралар билан ривожлантиришлари, юксак пировард натижаларга эришишлари, барча участкаларда интизом ва уюшқоқликни мустаҳкамлашлари учун ўзларига берилган ҳуқуқлардан кенг фойдаланишлари зарур.

Партия органлари, деб таъкидлади Ш. Р. Рашидов, агросаноат бирлашмалари ишига доимо катта эътибор беришлари, республика меҳнаткашлари Озиқ-овқат программасини, КПСС XXVI съезди тарихий қарорларини бажаришга ўзларининг салмоқли ҳиссасини қўшишлари учун уларга ҳар томонлама ёрдам беришлари керак.

Агросаноат бирлашмалари фаолиятининг энг муҳим масалаларини муҳокама қилишда Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг секретари Е. А. Айтмуротов, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари Б. Р. Раҳимов иштирок этдилар.

(ЎзТАГ).

● *Москваликлар ташаббуси изидан*

МУКОФОТ, ИМТИЁЗ МЕҲНАТГА ЯРАША

Смена бошланганига анча вақт бўлганлиги учун комбинат территориясига олиб кирувчи йўлак сув қуйгандек жимжит. Ўзбекистон қийин эрийдиган ва ўтга чидамли металлар комбинати каби йирик корхонада бу сукунат бироз ғайри табиий туюлади.

Бу — бир қарашда шундай, холос. Цехларда эса иш қизғин. Ҳар бир коллектив металлурглари москваликлар ташаббусига қўшилиб, «Шараф ва шуҳрат ҳам меҳнатга яраша!» шиори остида меҳнат қилишяпти. Ана шу ватанпарварлик ҳаракатига асосан бирмунча юқори марралар қабул қилинган. Иш суръати ҳам шунга яраша. Муҳими — металлурглар бу янгилик қандай афзалликларга эга эканлигини, қандай самаралар бериши мумкинлигини чуқур англашган. Қолаверса, бу борада ҳар бирларининг анча асосли фикр-мулоҳазалари бор. Ишчи-хизматчиларнинг «Шараф ва шуҳрат ҳам меҳнатга яраша!» ташаббуси ҳақидаги фикрларини билиш мақсадида уларнинг айримларига сўз берамиз.

● **3-цех касаба союз комитети раиси Л. БРАЖНИКОВА:**

— Ҳаётингда энг гўзали ҳам, энг зарури ҳам меҳнат бўлиши шарт. Қолганлари — ютуқлар ҳам, қувончлар ҳам унинг кетидан эргашиб келаверади. Цехимиз мисолида шунга яна бир бор амин бўлдик.

«КПСС XXVI съезди» номини олишга муяссар бўлган цехимиз 1982 йил якунларига кўра комбинат социалистик мусобақасида ғолиб чиқди. Бу ғалаба ўз-ўзидан қўлга киритилмади. Аввало ҳар бир минут иш вақтидан самарали фойдаланиш, меҳнат интизомини мустаҳкамлаш мақсадида анчагина ишлар қилишга тўғри келди. Ичкиликбозликка қарши кескин кураш бошланди. Бир воқеа сира эсимдан чиқмайди.

Слесарларимиздан бири (ҳозир у илғорларимиздан, шунинг учун фамилиясини айтишга ҳам тилинг бормайди) ишда маст эканлигини коллективдагилар бир-икки марта пайқаб қолишди. Охирги марта уни турткилаб хонамга келтиришди. Ҳамма уни изза қиларди. Смена мастери Зуҳра Миррасулова, ишчи Неля Немитовалар ва бошқалар уни ўртага олишди. Уларнинг юзига қараб бир оғиз гап айта олмади. Ахир ҳар бири 25 йил умрини шу даргоҳда ўтказган фидойи мураббийларга нима ҳам дейиш мумкин: Ўша слесарь — оилали, икки фарзанднинг отаси эди. Қисқаси шунчалик изза қилдикки, ёш боладек кўзига ёш олганидан сўнг ўзимиз ачиндик. Лекин, тўғри қилган эканмиз...

Шу-шу интизом бузилиши нима эканлигини унутдик. Иш кўрсаткичларимиз ҳам анча юксалди. СССР ташкил этилганлигининг 60 йиллигига атаб ўтказилган комбинат социалистик мусобақасида бир неча марта совринли ўринларни олдик. Тўққиз марта биринчи ўринни эгалладик. 1982 йилнинг биринчи ярим йиллиги якунларига кўра турдош коллективларнинг Бутуниттифоқ социалистик мусобақасида ғолиб чиқиб, 4500 сўм пул мукофоти олдик. Йил охирида эса комбинатда пешқадамлик қилиб, маъмуриятнинг 3000 сўмлик рағбатлантирувчи мукофотига сазовор бўлдик.

Кўриниб турибдики, ишни зўрини ҳам қилдик, мукофотнинг зўри ҳам бизники бўлди. Юқорида таъкидлаганимиздек, қилинган фидокорона меҳнат кетидан қолганлари ҳам эргашиб келаверди. Ютуқ ҳам, пул мукофоти ҳам, ўйин-кулги, музика... Дарвоқе ҳатто ўз ансамблимизга эга бўлдик. Биргина цехда шунча нарса, деб таажжубланарсиз. Лекин шундай. Ҳатто тўйларимизга ҳам бегона санъаткорларни таклиф қилишга ҳожат қолмади.

● **8-цех комсомол-ёшлар бригадаси бошлиғи А. УСМОНОВ:**

— МОСКВАЛИКЛАР бошлаган ташаббус ҳар биримизда катта қизиқиш уйғотмоқда. Ана шу муносабат билан ўтказилган митингда нотиқлар ўтган йили йўл қўйилган камчиликлар туфайли корхона қанча зарар кўрганлигини рўйи-рост гапирдилар.

Йил давомида ишга келмаслик, меҳнат ва жамоат тартибини бузиш ҳоллари кузатилди. Цехнинг 11 ишчиси хушёрхонага тушганлигини эшитганингда жуда мулзам тортасан. Ахир ҳар бир йиғилишда, мажлисда цех номини атаб, ичкиликбозларни юзингга солаверишлари кимга ҳам ёқарди. Энди эса бундай бўлмайди. Тартиббузар ишчиларга нисбатан кескин чоралар кўриладиган бўлди. Ўз хатти-ҳаракати билан кўпчиликнинг юзини ерга қаратган шахслар коллективдан ҳайдалади.

Мен бошчилик қилаётган комсомол-ёшлар бригадаси ягона наряд асосида иш юритади. Бригада пудрати — меҳнатни ташкил этиш ва унга ҳақ тўлашнинг илғор усули, деб айтилиши бежиз эмаслигини амалда кўрдик. Ҳамма умумий ютуқ, сўнгги кўрсаткичнинг юқори бўлиши учун курашади. Шундай бригадаларда — «Ҳамма бир киши учун, бир киши ҳамма учун» принципи асосида тер тўкиб меҳнат қилинади. Москваликлар ташаббусига қўшилиб, янада самаралироқ, сифатлироқ ишлаш учун коллективларда ягона наряд асосида меҳнат қилишни янада авж олдирилса, нур устига аъло нур бўлур эди.

● **7-цех бригада бошлиғи Б. АҲМАДРАҲИМОВ:**

— ИНСОН доимо янгилик билан, интилиш, изланиш билан яшаши керак. Шунинг учун янги машина, янги станок, дастгоҳларга доимо эҳтирос билан ёпишиб, уларни хайрихоҳлик билан қабул қилиб оламиз. Мусобақа ва меҳнатнинг янги формаларинички? Афсуски, барча коллективларда ҳам улар қўллаб-қувватланилмайди. Нега шундай? Қотиб қолганимиз учун эмасмикин?!.

Ремонт-механика цехида қурилмаларнинг сифатсиз ремонт қилиниши, улар тез орада бузилиб қолаётганлиги айтилавериб меъдага тегди. Ниҳоят бу камчиликларнинг сабабини синчиклаб ўрганишга киришдик. Маълум бўлишича, ҳатто мураккаб ремонт ишлари ҳам етарли тажрибага эга бўлмаган ишчилар томонидан бажарилар экан. Бундан ташқари, кўпчилик токарь, электрик, фрезерчилар якка тартибда иш юритишарди. Қисқа қилиб айтганда бундан 10 йилларча аввал қандай ишланган бўлса, ўша мезон, ўша ўлчов, ўша қолипга ёпишиб олинган экан. Ваҳоланки, йилдан-йилга планлар юксалиб боряпти, меҳнат унумдорлигини янада ўстириш талаб этиляпти.

...Цех бригада пудрати асосида меҳнат қила бошлаганига 3 йил бўлди. Нималар ўзгарди, дерсиз? Жуда кўп нарса: меҳнат унумдорлиги ҳам, иш сифати ҳам, мажбурият ва планларнинг бажарилиши ҳам... Ремонт ишлари ҳажми 30 процент кўпайганлигига қарамай, ишчилар сони кўпаймагани ҳолда цех планни мунтазам ошириб бажараяпти. Уч йил ичида ремонтчиларнинг ўртача иш ҳақи 174 сўмдан 190 сўмга етди. Яқин яқингача қолоқлар рўйхатида биринчи қилиб тиркаладиган цех ҳар бир тантанада мақталадиган бўлди. Ана янгиликнинг афзаллиги, хосияти. Бугун эса москваликлар ташаббуси корхонамиз ишлаб чиқариш бўлинмалари томонидан қўллаб-қувватланаётганини қувонч билан эслайсан киши. Бу — янги марралар сари илҳомлантирувчи тадбирлардан бири бўлиб қолишига ҳеч қандай шак-шубҳа йўқ.

● **Комбинат касаба союз комитети раисининг ўринбосари В. ЕРМОНЕНКО:**

— ИЧКАРИГА киравеpишингизда стендга кўзингиз тушгандир. «Зирапча» деворий газетаси янгича қиёфага кирди, дейиш мумкин. Унинг қанчалик таъсирчан эканлигини ташқаридан келган кишилар сезишмаса керак. Лекин «Бугун ишга қуйидаги ўртоқлар кечикиб келишди...», деб улар фамилиясини ёзиб қўйиш ҳар қандай одамни изза қилса керак. Ана шундайлар баъзида маҳаллий комитет аъзоларига мурожаат қилиб, мукофотдан маҳрум қилинглар, лекин, фамилиямни ёзманглар, деб ёлворишади.

Ҳар куни шу аҳвол такрорланади дея олмайман. Биринчи кунлари сурункасига бир-икки киши кириб турди. Лекин, ҳозирги пайтда кечикиб келаётганларнинг ўзи йўқ бўлмоқда. Албатта, бу фақат деворий газета таъсир кучи туфайли десак хато бўларди.

Ишчиларнинг меҳнат активлигини ошириш мақсадида социалистик мусобақанинг илғор усулларини оммалаштиришга зўр бердик. Мусобақага ҳар куни барча раҳбар ходимлар иштирокидаги йиғилишда якун ясаладиган бўлди. Бу қатъий тартибга туширилди.

Социалистик мусобақага якун ясалаётганда меҳнат интизоми энг муҳим кўрсаткич бўлиши керак, деган бир қарорга келдик. Прогул ёки ичкиликбозлик қилиб, қўлга тушган аъзоси бўлган ҳар қандай илғор коллективларга ҳам совринли ўринлар берилмайдиган бўлди.

Тўғри, корхонамизда ишчи кучига талаб катта. Ҳар қачон янги ишчиларни хайрихоҳлик билан кутиб оламиз. Лекин, лоқайдларга зор эмасмиз. 1982 йилда тайёр маҳсулотлар омбори ишчиси И. Перемкуловани меҳнат интизомини бузганлиги учун, 1-цех ишлаб чиқариш мастери Ю. Константиновни ичкиликбозлиги учун ишдан бўшатдик. Айрим тартиббузарлар партия ва касаба союз комитети мажлисларида муҳокама қилинди.

Мусобақа шунчаки, расмиятчилик учун уюштирилмай, ўз таъсир кучини кескин чоралар орқали намойиш этаётганлигини ишчилар сеза бошладилар. Бу амалда нима фойда берди, дерсиз? Прогуллар аввалги йилларга нисбатан 2,5 марта, иш вақтининг йўқотилиши 2,7 марта камайди. Ҳар бир коллективда интизом кескин яхшиланди.

Москва шаҳар халқ хўжалиги турли тармоқларининг илғор коллективлари бошлаб берган ташаббус айни вақтида кўтарилган жуда долзарб масала деб ҳисоблайман. Комбинатнинг барча цуйи коллективларида ташаббусга бағишланган йиғилиш ва митинглар ишчанлик руҳида ўтди. Ҳар бир ишчи, инженер-техник ходим бу масала юзасидан очиқ баҳс юритди. Ҳақиқатдан ҳам интизомсизлик туфайли кўплаб вақт бекор йўқотилиши, айниқса, иш вақтидан унумли фойдаланмаслик, смена пайтида айрим ишчилар шахсий юмушлари билан цехдан ташқарида, магазинда, буфетда, йўлкаларда бўлишлари таъкидланди. Йиғилиш ва митингларда тилга олинган ана шу кичик камчиликларни ҳам эътибордан четда қолдирмадик — бу ёмон иллат.

Ҳар бир ишчи смена пайтида жамоат топшириғи биланми, бетоблиги туфайлими, раҳбарлар рухсати биланми кетадиган бўлса, албатта цех бошлиғининг имзоси билан тасдиқланган рухсатномага эга бўлиши керак деган қарорга келдик. Уларни ким ҳам тўхтатиб текширарди деб сўрарсиз? Халқ контроли, меҳнат интизоми бўйича комиссия, жамоатчи кадрлар бўлими аъзолари, корхонанинг қўриқлаш бўлинмаси ишчилари, «Комсомол прожекторн»...

Ишчи-хизматчиларни рағбатлантирувчи тадбирларни ҳам қайта кўриб чиқдик. Мукофотлар ҳам, ёрдам фондлари ҳам, янги квартирага, боғча-яслн, пионерлар лагери, марказий дам олиш уйларига ордер ва йўлланмаларни ҳам биророрта прогулга йўл қўймаган ҳамда меҳнат интизомини бузмаган цехларга ажратишга келишилди. Шараф ҳам, мукофот ҳам фақат меҳнатга яраша бўлсин деган ниятимизга эришдик.

Янги тартибга асосан таъсис этилган ўзига хос «камситилиш»ни ҳатто энг пассив кишилар ҳам ўзларига эп билмайдилар. Хулоса эса битта: бундайлар ё тузалади, ё коллектив улар билан хайрлашади.

КОМБИНАТ ишчи-хизматчилари билан ўтказилган суҳбат тугагач, марказий йўлакдан ташқарига йўл оламиз. Барча стенд ва деворий газеталар москваликлар ташаббуси ҳақида ҳикоя қилади... Икки киши ёнимга келиб нимадир демоқчи бўлаётганини сездим. Кейин маълум бўлишича корхона халқ контроли комитетининг аъзолари экан. Сира шошилмай кўргазмали агитацияни кузатаётганлигим ёқмабди. Қайси цехда, ким бўлиб ишлашим билан қизиқишди. Афсуски, биророрта цех бошлиғи имзо чеккан рухсатнома ёнимда йўқ. Бироз кулишдик. Гарчанд бу тадбир бироз эриш туюлса-да, умум ишимиз фойдаси учун — айнан шу нуқтаи назардан жуда керакдек туюлди.

А. МИРАЛИМОВ,
«Тошкент ҳақиқати»нинг махсус мухбири.

● **АЛЕКСЕЙ Яшин ўн икки йилдирки республика «Госкомсельхозтехника»сиг а қарашли тажриба-ремонт заводида меҳнат қилиб келади. У доимо смена топшириқларини 1,5-2 ҳисса бажариб, социалистик мусобақада пешқадамлик қилмоқда. Суратда: А. Яшин иш устида.**

Х. МИРЗАКАРИМОВ фотоси.

ВАҚТ БЕҲУДА ЎТМАЙДИ

— Тўхта Темирович, ўзингиздамисиз? Мен ҳозир етиб бораман. Сиз билан маслаҳатлашадиган гап бор.

Тўхта Темирович кийинаётган жойида яна пальтосини ечди. Бориб жойига ўтирди. Қандай маслаҳат бўлиши мумкин. Ошхона ишидан шикоят йўқ. Фақат жой торроқ демаса, таомлар сифатидан ишчилар мамнун.

Эшик очилиб трест бошлиғи кириб келди.

— Эсингиздами, ошхонада ўринлар сонини кўпайтириш тўғрисида гап бўлган эди, — деди у. — Янги инвентарлар олдик. Ўнта стол, 40 та стулни сизга ажратдик. Шунга яраша қошиқ, вилка, тарелка ҳам бўлади. Энди ишчиларингиз бир дақиқа ҳам ошхонада навбат кутиб қолишмайди. Бундан ташқари ошпазлар тушликка европача ва миллий таомларни комплекс тарзда тайёрлаб беришади. Ким бир кун олдин нима буюрса эртаси тушда шу таом столининг устида бўлади. Цехдан чиқади-ю, қўлни ювиб тўғри дастурхонга келиб ўтиради.

Трест бошлиғи Суннат Раҳимов ишчилар учун яратилаётган яна бир қатор қулайликлар ҳақида гапирди.

— Дарвоқе, — деди у.— Ошхонада ярим тайёр масаллиқлар тайёрлашни ҳам йўлга қўйдик. Смена олдидан ҳар бир ишчи уйига олиб кетиш учун хамир, қийма, винегрет, салат тайёрлаб қўйишларини илтимос қилиши мумкин. Смена охиригача шу буюртмалар ҳозирлаб қўйилади. Юринг, ҳозир шуларни ўз кўзингиз билан бир кўриб чиқинг.

Икковлашиб ошхонага тушишди. Кенг залда хўрандалар кўринмайди. Кечки танаффусга ҳали вақт бор. Қозонлар бошида эса оқ халатли пазандаларнинг қўли-қўлига тегмайди. Овқат узатиладиган дарча ёнида янги стол пайдо бўлибди. Устига қизил материал ёзилган. Материал устида эса қалингина дафтар турибди. Ишчилар ўзлари учун зарур бўлган ярим тайёр масаллиқларга буюртмани шу дафтарга ёзиб қолдиришар экан. Бош ошпаз Таисья Селезнёва дамбадам дафтарни варақлаб буюртмаларни пазандаларга маълум қиляпти.

Фабрика директори Тўхта ака Норов ошхонадаги янги тартибни кўриб, ўзида йўқ хурсанд бўлди.

— Хотин-қизларнинг кўнглидаги иш бўлибди-да, — деди у мамнун. — Мана энди ишчилар 10—15 минут ичида бемалол тушлик қилиб олишлари мумкин. Кундузи ишлаган ишчининг кечқурунги овқати учун ҳам масаллиқлар тайёр. Ишдан кейин магазинма-магазин юриб, вақтини бекорга кетказмайди.

Илгари бундай эмасди. Тушки танаффус пайтида ишчилар дурустроқ овқатланиш учун кўчага чиқиб кетишарди. Шу кетганча тушдан кейин ишга ярим соатлаб кечикиб келишарди. Энди кўчага чиқишга ҳожат йўқ. Фабрика ҳузуридаги 6-ошхона ишчиларга тўла хизмат қиляпти. Пойафзалчиларнинг вақти иқтисод бўляпти.

КПСС Марказий Комитети 1982 йил ноябрь Пленуми якунларига бағишлаб ўтказилган очиқ партия йиғилишида меҳнат интизомини янада мустаҳкамлаш бўйича пойафзал фабрикасида конкрет тадбирлар ишлаб чиқилди. Шу тадбирлар асосида ошхонада ўринлар сони кенгайтирилди, ишчилар вақтини тежаш мақсадида хизматнинг янгича формалари қарор топди. Ишчилар тушликка ҳар 25 минут оралаб чалинадиган қўнғироққа қараб чиқишади. Бир цехнинг ишчилари бошқа цехнинг ишчиларига халақит беришмайди.

— Қўшни корхоналарда ҳам шундай тартиб ўрнатилган, — деди Суннат Раҳимов. — Пахта тозалаш заводида ошхонадан ташқари кечаю-кундуз ишловчи чойхона ҳам очилган. Ҳозир кондитер маҳсулотлари билан савдо қилувчи магазин ташкил қилинаяпти.

Трест шахобчалари кун сайин кенгайиб боряпти. Вино заводининг 60 ўринли ошхонаси пастдак бинода жойлашган эди. Ҳозир завод ҳовлисида 150 ўринли янги замонавий ошхона бунёд этиляпти. Ускуналарни монтаж қилиш ниҳоясига етмоқда. Ўчоқларга табиий газ уланяпти.

Шаҳарда ҳозир 16 та ишчи ошхонаси ишлаб турибди. Улар ёнида яна янги шахобчалар очиляпти. «Лаззат» ишлаб чиқариш бирлашмаси, пахта тозалаш, биохимия заводлари, мебель фабрикасида ярим тайёр масаллиқлар билан савдо қилувчи магазинлар очишга тайёргарлик кўриляпти. Автовокзал олдидаги 20-ошхонада эса ҳар соатда 800 та пирожки пиширувчи иккита автомат монтаж қилиняпти.

Ишчи посёлкаларида ҳам умумий овқатланиш тармоғини кенгайтиришга катта эътибор бериляпти. Ҳозир Ленин массивида балиқ таомлар ошхонаси, кулинария магазини қуриляпти. Трест коллективи кўраётган тадбирлардан шаҳар ишчилари мамнун бўлишяпти.

Ж. НОСИРОВ,
Янгийўл шаҳри.

АТЕИСТЛАР ФАОЛ ИШЛАМОҚДАЛАР

«Ташсельмаш» заводининг асбобсозлик цехида ишлаб турган марксизм-ленинизм асослари мактабининг тингловчилари илмий атеизм республика уйининг ходимлари корхонада ўтказган «Атеист куни»да актив иштирок этишди. Асбобсозлар кўргазмали қўлланмаларни тайёрлашда лекторларга ёрдам беришди, цехларда динга қарши адабиётлар виставкаларини ташкил этишди, турли урф-одатлар ва маросимларга муносабат ҳақидаги саволлар ёзилган анкеталарни ишчилар ўртасида тарқатишди.

Йиғилганлардан жуда кўп саволлар тушди. Бу саволларга атеист кунида сўзга чиққан лекторлар ҳамда цехларда суҳбат ўтказган мактаб тингловчилари жавоб беришди. Бунда улар ўқиш жараёнида олган билимларидан фойдаландилар. Масалан, йўнувчи Исмоил Хўжаев бир группа машинасозларга динга сиғинишнинг, баъзи анъаналар ва маросимларнинг салбий томонлари ҳақида, унинг ҳамкасби Эргаш Отаев эса қуръондаги бир-бирига зид бўлган фикрларни гапириб берди.

Партия ўқуви системасининг пропагандисти Владимир Иванович Василенко бу мактабда илмий атеизм курсидан дарс беради. У материлларни ўрганиш вақтида тингловчиларга зарур билимни бериш билан бирга ҳар бир кишида актив ҳаётий позицияда туришни, турли хурофот ва бидъатларга муросасиз бўлишни тарбиялашга ҳам интилади. В. Василенконинг таклифи билан асбобсозлик цехидаги марксизм-ленинизм асослари мактабининг барча 27 тингловчиси завод коллективида ва ишчиларнинг истиқомат жойларида янги урф-одатлар ва маросимларни жорий этиш юзасидан уюштирилаётган тадбирларда фаол қатнашмоқда.

Илмий атеизм курси ҳам машғулотлар программасига киритилган бундай мактаблар заводнинг бошқа цехларида ҳам ишлаб турибди.

А. ЗАКОВРЯШИН,
ЎзТАГ мухбири.

Халқаро ҳаёт

ВАРШАВАДА ТАНТАНАЛИ КЕЧА

ВАРШАВА. (ТАСС). Польша пойтахтида Совет — Польша дўстлиги жамиятининг 25 йиллигига ҳамда Варшавадаги Совет фани ва маданияти уйининг 20 йиллигига бағишланган тантанали кеча бўлиб ўтди. Кечада Польшанинг партия ва давлат арбоблари, Варшава жамоатчилигининг вакиллари, Польша—Совет дўстлиги жамиятининг активлари қатнашдилар.

Сўзга чиққанлар икки халқ ўртасида қардошлик ва ҳамкорлик алоқаларини мустаҳкамлашни ривожлантиришда Совет—Польша дўстлиги жамияти катта роль ўйнаётганлигини айтдилар. Улар бу қардошлик социал озодлик учун курашган рус ва поляк революционерларининг, Совет Иттифоқи ва Польша диёридан гитлерчи босқинчиларни ҳайдаб чиқарган Совет солдатлари ва Польша қўшинларининг қони билан мустаҳкамланганлигини таъкидладилар. Икки халқнинг ғоявий ва сиёсий бирлиги тинч ҳамкорликда, иккала мамлакат социалистик экономикасини ривожлантиришда мустаҳкамланди. Дўстлик кейинги машаққатли йилларда синовдан ўтди. Совет халқи Польша халқига маънавий, сиёсий мадад, шунингдек тангликни бартараф этишда иқтисодий ёрдам бериб келди ва бермоқда.

Икки халқни бир-бирига яқинлаштиришда Варшавадаги совет фан ва маданият уйи сезиларли роль ўйнамоқда. Бу уй СССРнинг экономика, маданият ва илм-фанда эришган ютуқларини актив равишда оммалаштирмоқда, Польша жамоатчилигини Совет халқининг ҳаёти билан таништирмоқда.

ПХР маданият ва санъат министри К. Жигульский Совет фани ва маданияти уйининг ходимларига «Польша маданияти соҳасидаги хизматлари учун» фахрий нишонини топширди.

● **РУМИНИЯДА 1985 йилгача нефть қазиб олишни 15 миллион тоннага етказиш мўлжалланган. Ҳозирги пайтда Қора денгизда нефть қидирув ишларини олиб бориш учун учинчи пармалаш платформаси [суратда] ўрнатилди.**

АДЖЕРПРЕСС—ТАСС фотоси.

И. ГАНДИНИНГ ҲКП ДЕЛЕГАЦИЯСИ БИЛАН УЧРАШУВИ

ДЕҲЛИ. (ТАСС)). Ҳиндистон Бош министри Индира Ганди Ҳиндистон Коммунистик партияси Миллий кенгашининг Бош секретари Ражешвара Рао бошчилигидаги мамлакат Коммунистик партияси делегацияси билан учрашди. Суҳбат давомида Панжоб штатидаги аҳволга доир масалалар муҳокама қилинди. Бу штатда маҳаллий национaлистларнинг, шунингдек чет элдан қўллаб-қувватлаб турилган қўпорувчи унсурларнинг кирдикорлари туфайли вужудга келган тартибсизликлар ҳамон давом этмоқда. Учрашув қатнашчилари Панжобда экстремистларни яккалаб қўйиш ва мамлакат бирлигига қарши қаратилган хатти-ҳаракатларга зарба бериш учун барча ватанпарвар кучларнинг жипслашиши лозимлигини таъкидладилар.

ПАП АГЕНТЛИГИНИНГ ХАБАРИ

ВАРШАВА. (ТАСС). ПАП агентлигининг хабар қилишича, Гданьскда хавфсизлик органлари яширин гуруҳ аъзоларини қўлга туширганлар. Бу гуруҳ аъзолари ўзларини «иккинчи умумпольша «Бирдамлик» комиссияси» деб аташган. Прокурорнинг қарорига мувофиқ яширин гуруҳнинг энг актив арбобларидан ўн киши қамоққа олинган.

Агентликнинг уқтириб ўтишича, улар Польшада ҳарбий ҳолат амал қилган даврда «ғаламислик руҳидаги яширин китобларни тайёрлаганлар, нашр этганлар ва тарқатганлар, мамлакатда жамоат тартиби ва ҳуқуқ-тартиботни бузишга даъват этганлар».

ҚИТЪАЛАРДАН ДАРАКЛАР

● **БЕРЛИН**

Варшава шартномасида қатнашувчи давлатлар — Прага кенгашининг сиёсий декларациясида Социалистик мамлакатларнинг янги муҳим тинчлик ташаббуслари баён этилган, деб таъкидлади Германия деҳқонлар демократик партиясининг раиси Эрнст Меккленбург.

У Миттельхаузен (Эрфурт округи)да сўзга чиқиб, мустаҳкам тинчликни таъминлашга, қуролланиш пойгасини тўхтатиш ва ядро урушининг олдини олишга қаратилган бу таклифлар Европа ва бутун дунё халқлари манфаатларига мос деб таъкидлади. Бу таклифлар — империализм кучлари, энг аввало АҚШ ўтказаётган қуролланиш пойгасини кучайтириш ва муҳолифлик сиёсати ўрнини олиши керак бўлган равшан йўлдир.

● **БРЮССЕЛЬ**

«Умумий бозор»га аъзо бўлган мамлакатларнинг кемасозлик саноати жиддий тангликни бошидан кечирмоқда. Европа ҳамжамиятлари комиссиясининг маълумотларига кўра, 1976 йилдан 1981 йилгача бўлган давр мобайнида тармоқда ишлаб чиқариш ҳажми 48 процент камайиб, ишсизлар 40 процент кўпайган. Греция, Италия ва Франция кемасозлик компаниялари тушкунликдан айниқса кўп зарар кўрган.

● **ДЕҲЛИ**

Ҳиндистоннинг энг муҳим иқтисодий марказларидан бири бўлган Корба саноат зонасида Ҳиндистон-Совет маданий алоқалар жамиятининг мувофиқлаштирувчи комитети ташкил этилди. Комитет жамиятнинг шу райондаги йирик саноат объектларида иш кўраётган қуйи ташкилотларини бирлаштиради. «Жан юг» газетасининг таъкидлашича, Ҳиндистон аҳолисининг кенг табақалари ўртасида СССР билан дўстликни янада мустаҳкамлаш ҳаракати кучайиб кетганлиги сабабли мувофиқлаштириш комитети ташкил этилди.

● **МАПУТУ**

Мозамбикнинг Замбезиа вилояти маъмурий маркази бўлган Келимандадаги балиқ овлаш кооперативлари меҳнатчилари еттита янги кема олдилар, деб хабар беради «НОТИСИАШ» газетаси. Бу кемалар 1982 йилнинг бошларида тузилган «НАВИпешка» давлат бирлашмаси кемасозлик корхоналарида қурилган. Шу давр мобайнида корхона 130 дан ортиқ кичик юк кемалари қурди.

(ТАСС).

ИСРОИЛЛИК БОСҚИНЧИЛАРНИНГ БЕБОШЛИГИ

БАЙРУТ. (ТАСС). Исроиллик босқинчилар Ливан диёрида бебошликни давом эттирмоқдалар. Шарқий Ливанда босқинчилар тўрт нафар йўловчиси бўлган автомашинани автомат қуролдан ўққа тутдилар. Улардан уч киши ўлдирилди.

Айни маҳалда ливанлик ватанпарварларнинг босқинчиларга қаршилиги кучайиб бормоқда. Сайда шаҳри районида Исроилнинг ҳарбий соқчиси пистирмага дуч келди. Бир неча солдат ўлдирилди ва жароҳатлантирилди. Исроилликлар партизанларнинг ҳаракатига жавобан вертолётлардан фойдаланиб шу жойни ағдар-тўнтар қилиб чиқдилар.

Жанубий Ливаннинг бошқа районларида ҳам вазият кескин. Ҳаддад сепаратчиларининг бўлинмалари Набатия шаҳрини ишғол этди. Ҳаддадчилар бундан олдин кирган Сайда шаҳрининг марказий районларида комендантлик соатини жорий этдилар. Сайданинг кўпгина бинолари сепаратчиларнинг казармаларига айлантирилди. Исроиллик босқинчилар сепаратчиларнинг ҳаракатларини йўлга солиб турибдилар.

СИЁСИЙ МАҲБУСЛАР ОЧЛИК ЭЪЛОН ҚИЛДИЛАР

САН-ХОСЕ, (ТАСС). Сальвадордаги «Мариона» турмасида сиёсий маҳбуслардан 30 дан кўп киши очлик эълон қилди. Сальвадор сиёсий маҳбуслар комитетининг бу ерда тарқатилган баёнотида бу ҳақда хабар қилинади.

Очлик қатнашчилари, деб уқтирилади ҳужжатда, жабр зулмга, қамоққа олишларга ва қотилликларга қарши, полиция ўзбошимчалигига ва суд маъмурларининг жазосиз қолаётганликларига қарши қатъий норозилик билдирмоқдалар. Улар халқ оммасининг тобора кучайиб бораётган норозилигини тўхтатишга уринаётган режимни одамларни «йўқотиб юбориш» практикасини қаҳр-ғазаб билан қораламоқдалар. Очлик эълон қилган маҳбуслар инсоннинг элементар ҳуқуқлари ялпи бузилишига чек қўйишни, қамал ҳолати ва мустабид қонунлар бекор қилинишини, граждан ҳуқуқлари ва демократик эркинликлар тикланишини, америкапараст қўғирчоқ режими қамоқхоналарида азоб чекиб ётган барча маҳбуслар озод этилишини талаб қилмоқдалар.

Сиёсий маҳбуслар мамлакатда тинчлик ўрнатиш учун маъмурларнинг ватанпарвар кучлар билан мулоқат бошлашини талаб қилмоқдалар. Революцион демократик фронт ва Фарабундо Марти номли миллий озодлик фронти вакиллари билан мулоқат бошлаш — Сальвадорда хунрезликка чек қўйилишининг ягона имкониятидир, деб таъкидланади баёнотда.

● **КУБА. Гаванада Совет Иттифоқи кўмагида ихтисослашган улкан порт қурилди. Бу комплексда ишлаш учун 260 кубалик мутахассис совет олий ўқув юртларида тайёргарликдан ўтдилар. Суратда: Гаванадаги балиқ портида. С. Майстерман фотоси. (ТАСС).**

ЎЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ IX ПЛЕНУМИ ҚАРОРЛАРИНИ АМАЛГА ОШИРАМИЗ

● ЧОРВАЧИЛИК КОМПЛЕКСЛАРИ, ФЕРМАЛАР, ПАРРАНДАЧИЛИК ФАБРИКАЛАРИ, ХЎЖАЛИКЛАРАРО КОРХОНАЛАРНИНГ ИШИ БЕЛГИЛАНГАН ТАДБИРЛАРГА МУВОФИҚ ТАКОМИЛЛАШТИРИЛСИН, ЕРДАН, МОДДИЙ-ТЕХНИКА ВОСИТАЛАРИДАН, АСБОБ-УСКУНАЛАРДАН ВА МЕҲНАТ РЕСУРСЛАРИДАН ЮКСАК САМАРАЛИ ФОЙДАЛАНИШ ТАЪМИНЛАНСИН. ЯНГИ ҒАЛЛАКОР-ЧОРВАДОР СОВХОЗЛАРНИ ТАШКИЛИЙ-ХЎЖАЛИК ЖИҲАТДАН МУСТАҲКАМЛАШ ВА ҚУРИШ ЖАДАЛЛАШТИРИЛСИН, УЛАРДА ДОН, ЧОРВАЧИЛИК МАҲСУЛОТЛАРИ ВА БОШҚА МАҲСУЛОТЛАР ЕТИШТИРИШ БУТУН ЧОРАЛАР БИЛАН КЎПАЙТИРИЛСИН.

(Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети IX Пленуми қароридан).

АГРОЦЕХИМИЗ САҲОВАТИ

КПСС Марказий Комитетининг 1982 йил май Пленумида СССР Озиқ-овқат программасининг қабул қилиниши ҳар бир соҳа ишчи-хизматчилари зиммасига масъулиятли вазифалар юклади. Совет кишиларининг турмуш фаровонлигини янада яхшилаш мақсадини ўз олдига қўйган бу программада ўн иккинчи беш йилликнинг охирига бориб аҳоли жон бошига истеъмол қилинадиган гўшт ва гўшт маҳсулотлари миқдорини 70 килограмм, сут ва сут маҳсулотларини 330—340 килограмм, тухумни 260—266 донага етказилиши алоҳида таъкидлаб ўтилди.

Қишлоқ хўжалиги, хусусан чорвачиликнинг бу босқичга кўтарилиши аҳолини асосий озиқ-овқат маҳсулотларига бўлган талабини тўла қондириш имконини беради. Лекин, 1990 йилгача амалга оширилиши планлаштирилган бу тадбирлар нафақат қишлоқ хўжалиги ходимларининг бевосита вазифаси дейилса хато бўларди. Шунинг учун ҳам программада **«озиқ-овқат ресурсларини тўлдириш учун шароит бўлган ҳамма жойда корхоналар ва ташкилотларнинг ёрдамчи қишлоқ хўжалигини ривожлантириш, шу тариқа ишчи ва хизматчилар умумий овқатланишининг гўшт, сут, сабзавот ва картошкага бўлган эҳтиёжларини имкони борича яхшироқ таъминлаш керак»**лиги кўрсатилди.

СССР Озиқ-овқат программаси қабул қилингандан бери кўп вақт ўтгани йўқ. Лекин, министрлик корхона ва ташкилотларининг амалий иш тажрибаси шуни кўрсатдики, ёрдамчи хўжаликлар ташкил этиш кони фойда экан. Ахир пахта тозалаш заводлари, луб заводлари ҳузурида яратилган агроцехларда етиштирилган янги сабзавотлар, гўшт ва сут маҳсулотлари ишчи-хизматчилар дастурхонини янада тўкин, янада файзли қилиши кимни қувонтирмайди, дейсиз. Қолаверса ўз боғингда унган ҳосил, етиштирилган гўшт ёки тухум мазаси ҳам ўзгача бўлади.

Тошкент области территориясида жойлашган пахта тозалаш ва луб заводлари меҳнаткашлари билан бу мавзуда суҳбатлашгудек бўлсангиз, бир овоздан айнан шу фикрни такрорлашади. Бу бежиз эмас, албатта. Область корхоналарида асосий маҳсулот тайёрлаш билан бир қаторда ёрдамчи қишлоқ хўжалигини кенгайтириш масаласига ҳам биринчи галдаги вазифадек қаралади. Агроцехларни кенгайтириш, улар сонини кўпайтиришга алоҳида эътибор берилади.

Ёрдамчи хўжаликлар ташкил этиш 1979 йилда бошлаб юборилган эди. Даставвал Пискент ва Бўка пахта тозалаш заводларида кичик хўжаликлар таркиб топди. Уларда 26 бош қорамол, 40 бош қўй ва эчки боқила бошланди. Асосий озуқа базаси вазифасини эса корхоналар умумий овқатланиш тармоқларидан ортган овқат қолдиқлари ва кичик томорқалардаги ем-хашаклар ўтади. Бу — ишнинг бошланиши эди.

КПСС Марказий Комитетининг 1982 йил май Пленумидан сўнг ёрдамчи хўжаликлар шунчаки, кичик томорқа ёки хўжа кўрсинга қурилган молхоналардан иборат бўлиб қолмаслиги кераклигини ҳар бир ишчи-хизматчи, ҳар бир хўжалик раҳбари дилдан ҳис этди. Министрлигимиз коллегияларида ҳам бу хусусда тез-тез тўхталиб ўтиладиган бўлди. Шундан кейин Пискент ва Бўка пахта тозалаш заводлари ёрдамчи хўжаликлари намунаси асосида агроцехлар яратиш, улар тажрибасини ўрганиш тавсия этилди. Кўп ўтмай Алимкент, Янгийўл, Чиноз, Оққўрғон пахта тозалаш заводларида ҳам чорвачилик хўжаликлари оёққа турди.

Бугунги кунда Тошкент областининг ўзида пахта тозалаш заводларининг 10 та ёрдамчи хўжалиги ташкил этилган. Уларнинг ҳар бирини кенгайтириш, ривожлантириш учун барча чора-тадбирлар кўрилмоқда. Шуни айтиш мумкинки, бу ҳаракатларимиз ажойиб самаралар бераяпти. Фикримизнинг далили учун қуйидаги мисолларни келтириш кифоя.

1981 йилда бу ёрдамчи хўжаликларда 219 бош йирик шохли қорамол ва 125 бош майда моллар боқилган бўлса, 1982 йил охирига келиб қорамоллар сони 973 тага, майда моллар эса 558 тага етди. Бундан ташқари, чорва маҳсулдорлиги ҳам сезиларли даражада ортди. **1981 йилда ёрдамчи хўжаликлар ҳисобидан ишчи-хизматчиларга 17,3 тонна гўшт, 11,5 тонна сут, 10,5 минг дона тухум етказиб берилган бўлса юбилей йилида бу кўрсаткичлар икки баравар юксалди. Йил давомида пахта тозаловчиларга 36,8 тонна гўшт, 25,7 тонна сут, 21,1 минг дона тухум арзон баҳоларда сотилди.**

1983 йилнинг 1 январигача ёрдамчи хўжаликларда етиштирилган маҳсулотлар миқдори ҳар бир ишчи ҳисобига қуйидагича бўлди: гўшт — 5,9 килограмм; сут — 45,5 литр, тухум — 11 дона. Албатта, бу рақамлар кўзни қувонтиргудек, деб бўлмайди. Лекин бу рақамлар эндигина оёққа тураётган янги соҳанинг дастлабки ютуқлари эканлиги нуқтаи назаридан ёндошсак илк кўрсаткичлар кишини хурсанд қилади. Қўлга киритилган муваффақиятлар билан чекланмоқчи ҳам эмасмиз. Янги хўжаликлар ташкил этиш, мавжудларидаги чорва туёғини кўпайтириш, қўшимча ер майдонларини ўзлаштириш зарур. Шундагина келгусида янада салмоқлироқ ғалабаларга эришишга умид боғлаш мумкин.

Бу ўринда Пискент ва Бўка пахта тозалаш заводлари ёрдамчи хўжалигида амалга оширилаётган ишлар ибратлидир. Бу хўжаликларда насл олиш ҳисобига чорва туёғини кўпайтириш билан бирга озуқабоп экинлар етиштириш мақсадида қўшимча майдонларни ўзлаштириш, янги чорвачилик фермалари қуриш ишлари планли асосда давом эттирилаяпти. Биргина Пискент пахта тозалаш заводи чорва фермасида 200 бош қорамол, 400 дан зиёд қўй ва эчкилар парваришланяпти. Бундан ташқари хўжаликнинг ёнгинасида 200 бош чорвага мўлжалланган иккита янги молхона қурилиши ниҳоясига етай деб қолди.

Луб заводлари ҳам ўз навбатида имкониятлардан келиб чиққан ҳолда бу соҳанинг ривожига ҳиссаларини қўшмоқда. **1979 йилдан бери корхоналарнинг 12 та ёрдамчи хўжалиги ташкил этилди. Дастлабки пайтларда луб заводлари қарамоғидаги чорва фермаларида бор-йўғи 55 бош қорамол боқилган бўлса, ҳозирга келиб йирик шохли қорамолларнинг ўзи 380 тага кўпайтирилди. Бундан ташқари янги молхоналар қуриб битказилиб, 267 бош қўй ва эчкилар ҳам парвариш қилина бошланди. 1982 йил давомида 18,2 тонна гўшт, 72 тонна сут етиштирилди...**

Афсуски, ҳамма корхона раҳбарлари ҳам ёрдамчи хўжаликни ривожлантиришга жиддий эътибор бераяптилар, деб бўлмайди. Айрим ерларда хўжакўрсингагина кичик ёрдамчи хўжаликлар яратиб қўйилган. Қорасув, Дальварзин пахта тозалаш заводлари, Жумабозор, Уяли луб заводларида бу муҳим иш етарли даражада жонланганича йўқ.

Лекин, юқорида таъкидлаб ўтганимиздек, бу борада қўлга киритилган ютуқлар, тажрибалар етарли. Шунинг учун келгусида ёрдамчи хўжаликни ривожлантириш борасида бироз оқсаётган корхоналарда илғорлар тажрибасини оммалаштириш мутахассис кадрларни қишлоқ хўжалигига ихтисослашган ёрдамчи агроцехларимизга муқим жойлаштириш йўлидан бораверамиз. Бу эса корхоналаримизнинг ёрдамчи хўжаликларидан кўрилаётган фойда янада салмоқли бўлишини таъминлашга олиб келади.

Т. НОРМУҲАМЕДОВ,
Ўзбекистон ССР пахта тозалаш саноати министрининг ўринбосари

● **КАЛИНИН районидаги «Қорасув» давлат наслчилик-паррандачилик заводи коллективи Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг IX пленуми қарорларига амалий жавоб бериш мақсадида пархез гўшт етиштиришни янада кўпайтириш учун ички резерв ва имкониятларни тўла ишга солишга ҳаракат қилмоқда. Айниқса, селекция ва ветеринария ишлари яхши йўлга қўйилмоқда. Суратда: (чапдан ўнгга) бош зоотехник-селекционер С. Шоқиров, бош зоотехник О. Хан ва паррандабоқар А. Галямовалар.**

В. Портнов фотоси.

ЧОРВАЧИЛИК — ЗАРБДОР ФРОНТ

ОБЛАСТИМИЗ ЮКСАК МАРРАЛАРИ

ГЎШТ

1983 йилда — 98,3 минг тонна (тирик вазнда)
1984 йилда — 112,6 минг тонна
1985 йилда — 123,0 минг тонна

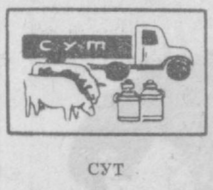

СУТ

1983 йилда — 400 минг тонна
1984 йилда — 451 минг тонна
1985 йилда — 499 минг тонна

ТУХУМ

1983 йилда — 558 миллион дона
1984 йилда — 629 миллион дона
1985 йилда — 710 миллион дона

ҚОРАМОЛ

1983 йилда — 368 минг бош
1984 йилда — 386 минг бош
1985 йилда — 392 минг бош

ҚЎЙ ВА ЭЧКИЛАР

1983 йилда — 643 минг бош
1984 йилда — 656 минг бош
1985 йилда — 665 минг бош

АГАР ЖОН КУЙДИРМАСАНГ...

ЧИНОЗ РАЙОНИДАГИ «ЯНГИОБОД» СОВХОЗИДА СУТ ТАЙЕРЛАШ ПЛАНИ НЕГА ЯРИМ ЙЎЛДА ҚОЛИБ КЕТДИ?

СОВХОЗ асосан сут етиштиришга ихтисослашган. Афсуски, хўжалик меҳнаткашлари ўзларининг бу соҳадаги бурчларини яхши уддалай олмаётирлар. Ўтган йили сут плани бор-йўғи 41 процент бажарилди, холос. Нега? Имконият йўқми, ем-хашак етишмаяптими? Мухбиримиз бу жумбоқни ечмоқ мақсадида совхоз раҳбарларига бир неча саволлар билан мурожаат қилди.

— Аввало чорва қишловининг қандай ўтаётганлиги ҳақида сўзлаб берсангиз?

— Ҳар ҳолда қийналмаяпмиз,— деб жавоб берди **директор М. Жавриев,**— яхши тайёргарлик кўргандикда. Мўлжалдаги озуқани жамғариб қўйганмиз. Ҳозирги пайтда мавжуд бўлган 300 тонна табиий пичан, 1000 тоннага яқин беда пичани, сенаж, силосимиз бемалол етади. Озуқа цехимиз бор. Нушхўрдга чиқмаслиги учун ем-хашакни шу цехда қайта ишлаб молларга едиряпмиз. Ҳар куни бу цехда 8—10 тоннага яқин хушхўр, ширали, тўйимли озуқа тайёрланади. Молбоқарларимиз уни расамади билан тақсимлашади. Сигирларнинг маҳсулдорлиги сезиларли даражада ортяпти. Айни пайтда соғилаётган 400 бош сигирнинг ҳар биридан кунига ўртача 7—8 килограммдан сут олиняпти.

— У ҳолда ўтган йили хўжаликда сут тайёрлаш планининг бажарилмай қолганлигини қандай изоҳлаб берасиз?

— Комплексимиз 1977 йилда фойдаланишга топширилган бўлиб, у 1200 бош соғин сигирга мўлжалланган. План ҳам ана шу ҳисобдан берилади. Бироқ очиғини айтиш керак, 131-кўчма механизациялашган колонна 4 миллион сўмлик ўрнига атиги 2 миллион 800 минг сўмлик қурилиш ишларини бажариб, ваъдани қуюқ бериб, раҳбарларни доғда қолдириб кетаверди. Қурилиш асосан соғин сигирлару ва янги туғилган бузоқлар учун мўлжалланиб амалга оширилган. Моллар учун жой танқислиги муаммо бўлиб қолаверди. Шунинг учун ҳам биз хўжалик ҳисобидан ўзимиз қўшимча қурилиш қиляпмиз. Ҳозирга қадар 400 бош катта ёшдаги бузоқлар ва 700 бош ғунажин сиғадиган енгил типдаги бостирмаларни битказдик. Комплексимизда ҳаммаси бўлиб 1757 бош қорамол боқиляпти. Шундан 640 таси соғин сигир.

Қурувчилар ўрнатиб кетган, гўнг чиқаришга мўлжалланган УПН қурилмасини ишлатиб бўлмади. Шунинг учун бу қурилмани ТСН-1 қурилмаси билан алмаштиришга тўғри келяпти. Ҳозирча бу ердаги чиқиндиларни қўл кучи билан тозалашга мажбурмиз. Ортиқча сарф-харажатлар кўпайиб кетяпти.

Кадрлар ҳам етишмайди. Комплексда 150 киши ўрнига 75 киши меҳнат қиляпти. Сабаби, маданий-маиший шароитимиз яхши эмас-да. Хўжалик территориясида 90 га яқин хонадон бор. Маҳаллий кишилардан 100 га яқинигина совхозда ишлашади. Ҳар куни районимиздаги Охунбобоев номли, «Қизил Октябрь» колхозлари, «Олмазор», «Пахта» посёлкалари ва Чиноз шаҳридан кўплаб ишчиларни автобусда ташиб келтирамиз.

— Хўжаликда меҳнат интизомини мустаҳкамлаш борасида қандай ишлар амалга оширилаяпти?

— Дарҳақиқат, интизом — бу ютуқларнинг гарови. Тўғрисини айтсам, авваллари комплексда ишловчиларнинг келди-кетдиси яхши назорат қилинмас, шунинг учун ҳам ишга кечикиб келишлар ва барвақт кетиб қолиш ҳоллари тез-тез содир бўлиб турарди. КПСС Марказий Комитети ноябрь (1982 йил) Пленуми қарорлари талаблари ва москваликларнинг ташаббуси асосида биз бу соҳадаги фаолиятимизни қайта кўриб чиқдик. Талабчанликни кучайтирдик. Яқинда чорвадорларнинг умумий йиғилиши бўлиб ўтди. Унда бригадирларимиздан А. Чунин, М. Қосимов, механизатор Э. Ёқубов, молбоқар Т. Билекбоев ва мутахассислардан А. Тастанов ҳамда Х. Кўчиевларнинг хатти-ҳаракати кўриб чиқилди. Улар интизомни бузган эдилар. Жиддий гаплашиб олдик. Тартиббузарларга жарима солинди, иш ҳақидан чегиришга, қўшимча даромадидан маҳрум этишга қарор қилинди...

ҚОЛОҚЛАР БИЛАН СУҲБАТ

Хўжалик раҳбарининг бу сўзларини партия ташкилотининг секретари Қ. Рўзиматов ҳам қўллаб-қувватлади.

...Уларнинг сўзларини эшитиб ўйланиб қолдик. Бундай қараганда уларда айб йўққа ўхшайди. Объектив сабаблар кўп. Бироқ, масалага шу куннинг талаблари нуқтаи назаридан ёндошадиган бўлсак, бу ерда кўпгина ички резервлар ва имкониятлар бой берилаётганлиги маълум бўлиб қолади. Сут планининг бажарилмаётганлигига чала қолган қурилишлару, кадрлар етишмаслигигина сабаб эмас.

Аввало шуни айтиш кераки, комплексдаги аҳвол санитария-гигиена қоидаларига мутлақо жавоб бермайди. Моллар лой-балчиққа қоришиб ётибди. 110 бош ғунажинга мўлжалланган молхона ташландиқ ҳолда, бўмбўш! Ажабо. Директор биз билан суҳбатда моллар учун жой танқислик қилмоқда деган эди-ку. Шунингдек, 183 бош бўғоз ғунажин ва 120 бош бузоқлар жойлаштирилган молхонада ҳам аҳвол ночор. Шалтоғи устига чиқиб кетган молларнинг охурига дағал-хашак керагидан ортиқча тиқиштириб қўйилибди. Тўкилиб-сочилиб, балчиққа қоришиб исроф бўлиб ётибди. Директор «озуқа цехи жон роҳати экан, ем-хашакни қайта ишлаб, хушхўрлигини ошириб молларга едиряпмиз, шунинг учун нушхўрд чиқмаяпти» деб нотўғри айтган эканда. Ундай деб айтишга тилимиз бормайди. Негаки, бу ерда ҳақиқатан ҳам озуқа цехи мавжуд. Яхши ускуналанган. Ишлатиб ҳам кўрилди. Ҳамма қисмлари жойида. Нега охурда фақат қуруқ хашак? Қани ана шу цехда тайёрланган лавлаги, силос, сенаж қўшилган хушхўр озуқа?

Очиқ ҳавода яйратилаётган 400 бош сигирни кўриб ҳайратимиз янада ортди, ачиндик, ёқа ушладик. Сигирлар кўлмакка айланган балчиқда ботиб турибди. Аранг турган жойидан қўзғалади. Ахир ўзингиз ўйлаб кўринг, бу аҳволда қандай қилиб бу жониворлар еган овқатини ҳазм қилади. Қандай қилиб сутига сут қўшилади. Ҳар қандай зотли сигир ҳам бу аҳволда боқилса, касалликка тез чалинади. Булардан яхши насл олиб бўлмайди. Ваҳоланки, комплексдаги молларнинг 80 процентга яқини ола-қора ва қолганлари эса қизил литов зотидандир. Булардан олинадиган урғочи бузоқларни яхши парвариш қилиб, шулар ҳисобига подани маҳсулдор сигирлар билан тўлдириш мумкин. Ҳозирги аҳволда эса бу муҳим резерв бой бериб қўйилиши ҳеч гап эмас.

Ўтган йили хўжаликда ҳар бош соғин сигирдан 3100 килограммдан сут соғиб олиш кўзда тутилган эди. Бироқ бу кўрсаткич бор-йўғи 2805 килограммдан қилиб бажарилди. Ваҳоланки, ҳар бош соғин сигирдан 3100 килограммдан сут соғиб олаётганлар йўқ эмас. Уларнинг тажрибасини ўрганиш, оммалаштириш керак.

Чорвадорларнинг маданий-маиший ва турмуш шароитини яхшилаш борасида белгиланган тадбирларнинг амалга оширилишини кечиктирмаслик керак. Хўжалик ерларига 80 га яқин насослар ёрдамида сув чиқарилади. Лекин, бу насослар тўла-тўкис ишламайди. Оқибатда сув таъминотида узилишлар бўлиб туради. Бу ферма ишларига ҳам таъсир қилмасдан қолмаяпти. «Облводхоз»га қарашли 5-кўчма механизациялашган колонна қурувчилари 1981 йилда сув иншооти қазиш ишларини бошладилару, лекин кўп ўтмай ташлаб қўйдилар. Хўжалик раҳбарлари эса таажжубда. Нима қилсак экан, кучимиз етмайди уларга дейишяпти.

Жон куйдириш керак, елиб-югуриш керак. Ҳамма айбни комплексдаги чала-чулпа ишларга, қурувчиларга, кадрларнинг етишмаслигига юклаб ўтириш инсофдан эмас. Қийин аҳволни пухта таҳлил этиб, асосли далиллар келтириб тегишли ташкилотларга талаб қўйиш лозим. Ана шунда ишда ўзгариш, комплекс фаолиятида жонланиш бўлиши табиийдир.

Қ. КАРИМОВ,
«Тошкент ҳақиқати»нинг махсус мухбири.

«ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ» МАТЕРИАЛЛАРИ ИЗИДАН

«УЧ КУНДА БИР, ҲАФТАДА БИР»

БИР МАВЗУДА ИККИНЧИ МАРТА

«Биз ҳар йили марказий ва республика газеталари қатори «Тошкент ҳақиқати»га ҳам обуна бўламиз. Бу газета орқали пойтахт областимизда рўй бераётган янгиликлар билан мунтазам танишиб борамиз.

Минг афсуски, Куйбишев районидаги 144-алоқа бўлими ходимлари газеталарни ўз вақтида келтириб беришмаяпти...»

Улуғ Ватан урушининг биринчи группа инвалиди А. Раҳимовнинг юқоридаги мазмундаги хати газетанинг ўтган йил 30 октябрь сонида босилган эди. Орадан бир ой ўтгач, Тошкент шаҳар почта алоқаси ишлаб чиқариш бошқармасининг бошлиғи Т. Назаржонов танқидий хат юзасидан текшириш ўтказиб, редакцияга натижасини хабар қилди. Унда бундай дейилади. «Тошкент шаҳар Уста Бобоев кўчаси 217-уйда яшовчи А. Раҳимовнинг газетада босилган шикоят хати бўйича текшириш ўтказилганда фактлар тасдиқланди. Куйбишев район алоқа бўлими раҳбарлари тегишли тадбирлар белгилаганларидан сўнг обуначиларга газета ва журналлар ўз вақтида етказиб берилмоқда».

РЕДАКЦИЯДАН:

Танқидий хабар юзасидан тегишли тадбирлар белгиланиб, газетхонларнинг ҳақли эътирозига ҳозиржавоблик билан чора кўрилганлиги яхши. Лекин вақт ўтиши билан бу алоқа бўлими ходимлари яна эски изга тушиб олганлари шаҳар ва район алоқа бўлими раҳбарларига маълуммикин? Куни кеча А. Раҳимовдан яна хат олдик. Унга «Ҳамон эскича...» деб сарлавҳа қўйилиб, бу йил ҳам қатор газета ва журналлар каби «Тошкент ҳақиқати» газетаси вақтида келмайди, баъзи сонларини икки-уч кун ўтгач келтириб беришади, дейилган.

Мутасадди ташкилот раҳбарлари пенсионер А. Раҳимовнинг иккинчи марта 144-алоқа бўлими ходимларига нисбатан билдирган эътирозига бу сафар нима деб жавоб беришаркин?

БУТУНИТТИФОҚ ОММАВИЙ МУДОФАА ОЙЛИГИ ДАВОМ ЭТМОҚДА

ЧИНИҚИШ ВА МАҲОРАТ МАКТАБИ

ШУ КУНЛАРДА СССР Қуролли Кучларининг 65 йиллигига бағишлаб Бутуниттифоқ оммавий мудофаа ойлиги ўтказилаётир. Областимиз шаҳар ва район комсомол комитетлари ДОСААФ ташкилотлари ва ҳарбий комиссариатлар билан ҳамкорликда КПСС XXVI съезди ва ВЛКСМ XIX съезди қарорлари асосида ёшларни ҳарбий ватанпарварлик руҳида, жисмоний жиҳатдан тарбиялашни янада кучайтириш, уларни СССР Қуролли Кучлари сафида хизмат қилишга тайёрлаш соҳасида ибратли ишларни амалга оширмоқдалар. Бу ҳақда область комсомол комитетининг спорт ва оммавий мудофаа ишлари бўлими мудири Р. Юсупов мухбиримизга қуйидагиларни сўзлаб берди:

— Бутуниттифоқ оммавий мудофаа ойлиги кунлари давомида областимиз шаҳар ва қишлоқларида истиқомат қилувчи Улуғ Ватан уруши ветеранлари қайтадан рўйхатга олинмоқда. Кўплаб уруш инвалидларининг аксариятига комсомол ва пионер ташкилотлари оталиқ ёрдами кўрсатмоқдалар. Мактабларда ва билим юртларида таҳсил олаётган 320 мингдан ортиқ комсомол-ёшлар ҳамда пионер-ўқувчилар Бутуниттифоқ Қизил изтопарлар ҳаракатида фаол иштирок этиб, Улуғ Ватан уруши қаҳрамонлари ҳаёти ва жанговар фаолиятига доир маълумотлар тўпладилар. Ана шу асосда хўжаликларда, корхоналарда ва илм даргоҳларида қаҳрамонлар ҳаёти ҳақида ҳикоя қилувчи 1183 та Шон-шуҳрат бурчаклари, уй музейлари ва кўргазмалар ташкил қилинди. Бу жиҳатдан Бўстонлиқ районидаги 20-мактаб, Чирчиқ индустриал техникуми ва Тошкентдаги 166-шаҳар ҳунар-техника билим юрти талабаларининг олиб бораётган ишлари диққатга сазовордир.

Ойлик давомида шон-шуҳрат уйлари ва музейлари уруш ветеранлари билан янада гавжумлашади. Улар суронли йилларда совет халқи эришган буюк ғалабанинг тарихий аҳамиятини ёшлар онггига етказиб, севимли Ватанимизнинг енгилмас қудрати манбаларини таъкидлаб ўтадилар. Бу ёшларни ватанпарварлик руҳида тарбиялашни янада кучайтириш йўлидаги жуда қулай имкониятдир. Ёшлар давра суҳбатларига, учрашув кечаларига ташриф буюрган ветеранларнинг ҳикояларини мароқ билан тинглайдилар, ўз навбатида оталар жасоратини давом эттиришга, социалистик Ватанимизнинг содиқ ўғлонлари бўлиб етишишга катъий ваъда берадилар. Учрашув давомида меҳмонлар жойларда ташкил қилинган кўргазмалар экспонатлари билан танишадилар, бадиий ҳаваскорлик тўгараклари аъзолари томонидан тайёрланган махсус концерт программаларини томоша қиладилар.

Ана шундай сермазмун учрашувлар Чирчиқ шаҳридаги 13-, Янгийўл шаҳридаги 5-, Тошкентдаги 225-мактабларда юксак савияда ўтказилди. Айниқса, пойтахтдаги 231-мактабда бўлиб ўтган слётга биринчи ўзбек генерали Собир Раҳимов билан хизмат қилган бир группа собиқ жангчиларнинг ташриф буюришлари ўқувчилар ҳаётида унитилмас воқеа бўлиб қолди.

Ёшларни Совет Армияси сафида хизмат қилишга тайёрлашда уларни ҳозирги замон ҳарбий техникаси билан мунтазам равишда таништириб бориш ҳам муҳим аҳамиятга эга. Шу мақсадда ҳозиргача юқори синф ўқувчиларидан иборат 90 та отряд В. И. Ленин номидаги Тошкент олий ҳарбий умумқўшин командирлари билим юрти офицерлари ва курсантлари ҳузурида бўлишди. Уларнинг ҳарбий билим ва техникани ўзлаштириш жараёнлари билан атрофлича танишдилар.

Замонавий қуролларнинг кўпчилиги коллектив равишда бошқаришга мўлжаллаган. Бунда турли миллат вакилларининг ягона, ҳамкорлик тили — рус тилини нечоғлик ўзлаштирганликлари ўз самарасини бериши аниқ. Шу боисдан жойларда бўлиб ўтаётган лекция ва суҳбатларнинг кўпчилиги миллий аҳоли фарзандларига рус тилини ўргатишнинг муҳим қирраларини ёритишга бағишланмоқда.

Физкультура ва спорт билан мунтазам равишда шуғулланиб боришни тўғри йўлга қўйиш ёшларимизни жисмонан гўзал ва баркамол қилиб тарбиялаш омилларидандир. Ойлик давомида ёшларимиз спорт мусобақаларида ҳам ўз маҳоратларини намойиш этмоқдалар. Айни вақтда улар Чинозда бўлиб ўтаётган картинчилар мусобақасида, мотоспорт бўйича Ўзбекистон ССР қишки чемпионатида областимиз спорт шарафини ҳимоя қилмоқдалар. Комсомолларимиз шу ой ичида бўлиб ўтадиган уч кураш ва мотоспорт бўйича республика мусобақаларида ҳам актив иштирок этадилар.

БОБИР ТАВАЛЛУДИНИНГ 500 ЙИЛЛИГИ ОЛДИДАН

КЎРГАНДАЙ БЎЛАСИЗ

ЎЗБЕКИСТОН ССР Фанлар академияси Ҳ. Сулаймонов номли Қўлёзмалар институти қошидаги адабиёт музейи ўтмиш ўзбек адабиёти ва маданияти дурдоналарини кенг пропаганда қилиб келмоқда. Буюк шоир Навоий номидаги мазкур музей XV асрдан шу кунга қадар яшаган шоир ва ёзувчиларнинг ҳаёти ва ижоди, асарлари, қўлёзмалари, шахсий буюмларидан иборат қимматли экспонатларга эга.

Музейнинг катта бир зали Заҳириддин Муҳаммад Бобир ҳаёти ва ижодий фаолиятига бағишланган. Ундаги бой материаллар истеъдодли шоир ва саркарда тўғрисида бой тасаввур ҳосил қилади. Бобир (1483—1530) кенг ва чуқур билимли, замонасининг улкан маданият арбобларидан бўлиб, доимо илм-фан, санъат ва адабиёт аҳллари билан яқиндан алоқа тутар, уларга ҳомийлик қилиб, турли илмий-адабий суҳбатлар ва мунозаралар уюштирар эди. У ўзбек классик адабиётининг, айниқса, Алишер Навоийнинг бой адабий меросини ўрганди. Ўзбек ва форс тилларида янги, оригинал шеърлар яратди.

Бобирга бағишланган залнинг ўртасида А. П. Гриценко томонидан 1968 йилда яратилган ҳайкал қад кўтариб турибди. Унда буюк кучқудратга эга бўлган, жасур ва довюрак, шу билан бирга руҳий дунёси бой, мунис қалбли ва майин нигоҳли дилбар киши — шоир сиймосини кўрамиз. У худди залга кирувчи мухлисларни кутиб олаётгандек туюлади, киши назарида.

Экспозициядаги ҳайкал ва бўёқли суратлар, фотолар, тарихий ҳужжатлар, китоблар, текстлар ва бошқа турли бадиий техник воситалар томошабинда шоирга бўлган меҳр-муҳаббатни оширади, эстетик завқ уйғотади, у ҳақда қимматли маълумотлар беради.

Текстуал материаллар орасида марксизм-ленинизм классикларининг Бобир ҳақида айтган сўзларини, шоирнинг таржимаи ҳоли, рубоийларини учратиш мумкин. Ҳиндистоннинг машҳур давлат арбоби Жавоҳарлал Неру, жумладан, шундай ёзади: «Бобир дилбар шахс, уйғониш даврининг типик ҳукмдори, мард ва тадбиркор одам бўлган, у санъатни, адабиётни севарди, ҳаётдан ҳузур қилишни яхши кўрарди».

Хонанинг марказидаги рассом Фазилат Сайдалиеванинг 1974 йилда яратган «Бобир» портрети диққатни ўзига тортади. Бобирнинг XVI асрда Ҳиндистонда ишланган портрети асосида турли ранг ипак билан қўлда тикилган ўта жозибадор бу ишда илм-фан соҳибининг образи тўлақонли акс этган.

Бобир мерос қилиб қолдирган асарлар жаҳон фани ва адабиётига қўшилган бебаҳо ҳисса ҳисобланади. Айниқса, унинг «Бобирнома»си Ўрта Осиё ва Шарқ халқлари маданияти ҳамда адабиёти тарихини ўрганишда муҳим манбадир. Асар содда ва равон тилда ёзилган бўлиб, унда 1494—1520 йиллардаги тарихий воқеалар, маданий ҳаётнинг турли соҳалари ўз ифодасини топган. Бобир меросининг ихлосмандлари бу мемуар асарнинг 1960 йилда П. Шамсиев ва С. Мирзаевлар томонидан нашрга тайёрланган ноёб нусхаси билан танишадилар.

Профессор Ҳ. Сулаймоновнинг жиддий меҳнатлари самараси бўлган «Бобирнома» расмлари» альбоми экспозицияда алоҳида кўзга ташланиб турибди. Мазкур расмлар темурийлар даврида Ҳирот, Самарқанд, Табриз ва Шерозда тараққий этган рассомлик санъати анъаналарининг Ҳиндистонда ижодий ўзлаштирилиб, камолот босқичига кўтарилганидан далолат беради. Улар XVI асрда Бобирнинг набираси Акбаршоҳ саройида яратилган.

Рассом М. М. Воронский яратган «Бобир авлодлари» деб номланувчи йирик асар ҳам томошабинларга манзур бўлмоқда. Машҳур мўйқалам устаси Мир Саид Али томонидан 1550—1570 йилларда яратилган бу гўзал асарни М. М. Воронский қайта тиклади. Ундаги 56 та расмда Бобир авлодларининг сиймолари жуда моҳирона тарзда ёрқин бўёқларда акс эттирилган.

Бобирнинг «Мубаййин» (Баён қилинган), «Хатти Бобирий» (Бобир алифбеси), «Мусиқий илми» (Музика назариясига доир), «Ҳарб иши» (Жанг қоидалари) рисолалари, аруз назариясига доир «Муфассал» номли илмий асари, иккита шеърлар девони маълум.

Витринадан Бобирнинг «Мубаййин» асари ҳам ўрин олган. Бу асар XVIII асрда кўчирилган қўлёзма бўлиб, бизгача етиб келган нусхаларнинг энг қадимийси ҳисобланади.

Бобир залининг қимматли кўргазмалари орасидан адабиёт мухлислари диққатини жалб этувчи Ҳиндистонда ишланган «Бобир портрети» миниатюрасидан фотонусха, Омон Азизов томонидан мисга ўйиб ишланган «Бобир портрети», «Бобир тасаввурида Фарғона» деб номланувчи карта, шамот устаси Р. Авекиян яратган «Бобир», шунингдек, рассом П. Д. Водорокин ёзувчи П. Қодировнинг «Юлдузли тунлар» романига ишлаган рангли иллюстрациялари ҳамда шоир асарларининг турли тилларда чоп этилган совет нашрлари ҳам ўзининг муносиб ўрнини олган.

Бобир таваллудининг 500 йиллиги муносабати билан «Бобирнинг ҳаёти ва ижоди» деган кинолекторий иши йўлга қўйилди. Томошабинлар малакали экскурсовод ва илмий ходимлардан шоир ҳақида мароқли лекциялар тинглайдилар. Музей кинозалида «Бобир» фильми намойиш этилади.

Шунингдек, «Бобир» номли рус ва ўзбек тилларида чиқарилаётган рангли, кўп нусхали буклетлар ҳам китоб мухлисларига яхши туҳфа бўлади. Музей рассоми Т. Саъдуллаев ўзининг йирик триптихини «Заҳириддин Муҳаммад Бобир» деб номлаган. Бу йирик картина ҳам улуғ бобомиз юбилейига муносиб совғалардан биридир.

Б. ВАЛИЕВ,
Алишер Навоий номидаги адабиёт музейининг катта илмий ходими.

Ҳар тўғрида

ҚАРҒАЛАР ҲУЖУМИ

Қалмоғистондаги Ленинский» совхози ишчиси В. Брючиев олақарғаларнинг ҳавода катта қирғий билан олишуви гувоҳи бўлди.

Бир гала қуш қурбонини чангаллаб олган йиртқични таъқиб этиб борарди. Паррандаларга емиш камайган қишда очликка чидай олмаган қирғий анқайган олақарғани илиб кетган. Бу эса унинг галасидагилар дадил ҳужум қилишларига сабабчи бўлган. Олақарғалар йиртқичнинг бошини чўқилайвериб чангалидаги ўлжасини ташлаб юборишга мажбур қилишди. Озод бўлган олақарға бир фурсат тошдек пастга тушаверди, сўнгра оҳиста қанотларини ростлади ва ҳалоскорлари билан бирга учиб кетди.

ДАРЁ «ҚАРОҚЧИСИ»

Нафс балоси жониворларни не кунларга солмайди, дейсиз. Қайроққум сув омбори балиқчилари ўлжасини ушлаш учун дарахтга сакраган лаққа балиқни кўришга муваффақ бўлдилар.

Дарахт шох-шаббаларини сув майинлик билан ювиб турарди. Лаққа соҳилга шу қадар аста-секинлик билан сузиб келдики, буни шохдаги қушлар ҳам сезмай қолишди. У бирдан шиддат билан сувдан сакраб чиқиб оғзини катта очди-да, ғафлатда қолган бир неча қушни ямлаб ютди.

Ушланган лаққанинг вазни 90 килограммдан ошиқ экан. Унинг қорнидан олтита чумчуқ ва каттакон чарм сандал чиқди.

БИР ЙИЛ ЎТГАЧ

Литвалик ҳаваскор балиқчи Ж. Гедиминас Обелия кўлида ов қилаётганида унинг қармоғига илинган балиқ ипни қаттиқ тортиб узиб қочди. Бир йилдан сўнг у яна ўша кўлга овга борди. Омадни қаранг, дам ўтмай Гедиминаснинг қармоғига оғирлиги бир килограмм келадиган чўртан балиқ илинди. Ўлжанинг пастки лабида икки айрили илмоқ ва узун ипни кўриб балиқчи ёқа ушлаб қолди. Бу бир йил олдин ипни узиб қочган ўша балиқ эди.

АСАЛ ДАРАХТИ

Қуйи Калифорния ярим оролининг шарқий қисмида «бужум» деб аталувчи ғалати дарахт учрайди. Унинг асоси қарийб бир диаметр келади. Пояси эса қуруқ бўлиб ҳеч қандай шох-шаббаси йўқ, узунлиги 20 метрдан ошади. Поянинг ичи бўш бўлиб асаларилар учун уя хизматини ўтайди. Маҳаллий аҳоли дарахт поясида йиғилган асални сотиш билан кун кўради.

ПОЙАБЗАЛЧИЛАР МАДАНИЯТ САРОЙИДА

● ТОШКЕНТДАГИ пойабзалчилар маданият саройи ташкил этилганига 40 йил тўлди. Ҳозир бу ерда корхонанинг 600 дан ортиқ ишчи-хизматчиси ўз бўш вақтини мазмунли ўтказмоқда. Улар тажрибали педагоглар раҳбарлигида духовой ва ўзбек халқ чолғу асбоблари чалишни ўрганмоқдалар, тасвирий, кино ва фото санъати билан танишмоқдалар, радио техника сирларини ўрганмоқдалар.

Суратларда: дуторчи қизлар ансамбли; фабрика ишчиси М. Бекулов (ўнгда) радиоҳаваскор. Техника сирларини пухта ўзлаштиришда унга тўгарак раҳбари В. Гладков яқиндан ёрдам беряпти.

Т. Каримов фотолари.

(ЎзТАГ).

Реклама ва эълонлар

Ўзбекистон ССР ҳунар-техника таълими давлат комитети
ТОШКЕНТ ШАҲАР 171-ЎРТА ҲУНАР-ТЕХНИКА БИЛИМ ЮРТИ
1983—84 ўқув йилига
қуйидаги мутахассисликлар бўйича

ЎҚУВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

Бўёқчилар, бўёқчи-альфрейшчиклар, сувоқчилар, қурувчи-дурадгорлар, электромонтажчилар, электр пайвандчилар, ғишт терувчи монтажчилар, дурадгор-паркетчилар, облицовкачи-плиткачи, ёғоч ва ганч ўймакорлари.

Ўқиш муддати бир-уч йил ва олти ой.

Билим юртига 8—10 синф маълумотидаги 15 ва ундан катта ёшдаги йигит-қизлар қабул қилинади.

Уч йиллик ўқишни тамомлаганларга ўрта маълумот тўғрисидаги аттестат ва ҳунари бўйича диплом берилади.

Ўқишга қабул қилинганлар уч маҳал иссиқ овқат, кийим-кечак ҳамда ишлаб чиқариш практикаси даврида иш ҳақи билан таъминланадилар. Билим юртини аъло баҳо билан тугатганлар ўрта ва олий ўқув юртларига имтиёзли шартлар билан қабул қилинадилар. Областлардан келганлар ётоқхона билан таъминланади.

Ўқишга кириш учун қуйидаги ҳужжатлар керак: туғилганлиги ҳақида гувоҳнома ёки паспорт, маълумоти ҳақида шаҳодатнома, медицина справкаси, 6 дона фотосурат (3х4 см), турар жойидан справка, мактабдан характеристика, автобиография.

Ҳужжатлар эрталаб соат 9.00 дан бошлаб қабул қилинади.

ЎҚИШ 1 СЕНТЯБРДАН БОШЛАНАДИ.

Билим юртининг адреси: Тошкент шаҳар-81, Домбробод кўчаси, 74-уй. (54, 50, 70, 79, 80, 34, 103-автобусларнинг, «16-поликлиника» бекати, 16-троллейбус, 123-автобуснинг «Домбробод» бекати). Телефон: 77-49-53.

196-ТЕХНИКА БИЛИМ ЮРТИ
ҚЎШИМЧА

ЎҚИШГА ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

Билим юрти В. И. Ленин номидаги Тошкент электрон техника заводи учун қуйидаги ихтисослар бўйича мутахассислар тайёрлайди:

ярим ўтказгичли приборларни йиғувчилар, электрон техника қисмлари ва приборларининг синовчилари, электрон техника қисмлари ва приборлари контролери, радиоаппаратуралари ва приборларининг монтажчиси ҳамда созловчилари, технология ускуналарини созловчилар, синов ускуналари созловчи-монтажчилари, токарлар, фрезерчилар, электр пайвандчилар, асбобсоз-слесарлар, дурадгорлар.

Билим юртига 8—10 синф маълумотига эга бўлган, Тошкент шаҳрида ва унинг атрофида яшовчи йигит-қизлар қабул қилинади.

8-синф маълумотига эга бўлганлар учун ўқиш муддати — 3 йил, 10 синф ҳажмида маълумотлилар учун — 6 ой.

Радиоаппаратуралар ва приборларнинг монтажчиси ва созловчиси ихтисосига қабул қилинган 10-синф ҳажмида маълумотга эга бўлган ўқувчиларга 30 сўм миқдорида стипендия, технология ускуналари созловчиси мутахассислигидаги ўқувчиларга эса 72 сўм стипендия берилади. 8-синф маълумоти билан қабул қилинганлар тўлиқсиз давлат таъминотида бўладилар ва ўрта маълумот оладилар.

Ишлаб чиқариш практикаси даврида ҳамма ўқувчилар иш ҳақининг 33 процентини оладилар. Ўқиш вақти иш стажига ҳисобланади.

Қабул комиссияси билим юрти базасида, В. И. Ленин номидаги Тошкент электрон техника. заводининг кадрлар бўлимида ҳар куни ишлайди.

Машғулотлар группаларнинг комплектланишига қараб бошланади.

Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳри, 5-алоқа бўлими, Ленин райони, Весна кўчаси, 17-уй (1, 5, 26 трамвайлар ва 106-автобуснинг «Фоменко» бекати). Телефон: 91-14-51.

200-ТОШКЕНТ ТЕХНИКА БИЛИМ ЮРТИ
8—10-синф ҳажмида маълумоти бўлган 14—15 ёшли ва ундан катта ўсмирлар ва қизларни
1983—1984 ўқув йилига

ЎҚУВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

Техника билим юрти қуйидаги касблар бўйича мутахассислар тайёрлайди:

резисторларни йиғувчилар, радиотехника асбоб-ускуналари ва системаларининг монтажчиси, токарь-универсал (станокларни программали бошқариш бўйича таълим бериш билан биргаликда), слесарь-асбобсоз, фрезерчи, слесарь-техника ускуналарини созловчи, биллур ва шиша буюмларини пардозловчи. Ўқиш муддати 1, 3 йил. Электр ускуналарининг ремонти ва хизмат қилиш бўйича электромонтёрлар. Ўқиш муддати — 3 йил. Чизмачи-конструктор. Ўқиш муддати — 1 йил.

Билим юртида ўқиган вақти меҳнат стажи ҳисобига киради. 10-синф ҳажмида маълумотга эга бўлган ўқувчилар бир йил ўқишади ва қандай мутахассисликка ўқиётганлигига қараб ҳар ойда 30 сўмдан 75 сўмгача стипендия билан таъминланадилар. Совет Армияси сафидан қайтганларга қўшимча 45 сўм тўланади. Ўқиш аълочилари стипендия оладилар ва билим юртини тамомлагач, олий ўқув юртларига кириш учун имтиёзли ҳуқуққа эга бўладилар.

Билим юртида «Ёшлик» киностудияси, фототўгарак, футбол, кураш, бокс, енгил атлетика ва бошқа спорт секциялари, «Электрон» вокал-чолғу ансамбли ва «Романтик» дискоклуби бор.

Билим юртини битирганлар Тошкент шаҳар корхоналарига ишга юбориладилар.

Қабул комиссияси якшанбадан ташқари ҳар куни соат 9.00 дан 17.00 гача ишлайди.

Бизнинг адрес: Тошкент шаҳри, Ўзбекистон кўчаси, 10-уй, «Халқлар дўстлиги» метро станцияси бекати.

БЕЛОРУССИЯДАН ХАТ

САШАНИ БИЛАСИЗМИ?

Мактабимизда ташкил этилган қизил изтопарлар группаси Улуғ Ватан уруши йилларида 135-Тоцкий артиллерия полкида тарбия топган 14 ёшли ефрейтор Саша Семеновнинг тақдирини ўрганмоқда. У полкнинг севикли ўғли бўлган. Барча Сашадаги ҳарбий хизматга бўлган лаёқатни кўриб унинг тимсолида Совет Армиясининг бўлажак офицерини тасаввур этган. Лекин унинг кейинги тақдири бизга номаълум.

Ҳурматли газетхонлар, Улуғ Ватан уруши ветеранлари! Эҳтимол, сиз у ҳақда бирор маълумотга эгадирсиз. Билганларингизни қуйидаги адресга ёзиб юборишингизни сўраймиз:

246031, Гомель шаҳри-31, Космонавтлар хиёбони, 54-уй, 12-ўрта мактаб.

«ПОИСК» ҚИДИРУВ ГРУППАСИ АЪЗОЛАРИ.

ГАИ БЮЛЛЕТЕНИ

МАШИНА НОСОЗ БЎЛГАЧ

ОБЛАСТЬ ДАВЛАТ АВТОМОБИЛЬ ИНСПЕКЦИЯСИ ХАБАР ҚИЛАДИ

● АНГРЕН. Шофёр Александр Юдинцев йўлга чиқиш олдидан давлат номери 58-01 ТШМ бўлган ГАЗ-24 автомашинасининг техник ҳолатини кўздан кечирмади. Шошиб рулга ўтирди-да, белгиланган маршрут бўйлаб ўз вазифасини бажара бошлади. Шошма-шошарлик ёмон оқибатга олиб келди. Кечқурун у йўл ёқасида кетаётган Пётр Колишкинни уриб юборди. Қаттиқ жароҳатланган йўловчи шифохонага ётқизилди. Текширишлар хунук ҳодисанинг сабаби автомашина ёритгич чироқларининг носозлигида эканлигини кўрсатди.

Бу воқеа ҳам Ангрен шаҳрида содир бўлган. 15-37 ТШМ номерли РАФ автомашинаси шофёри Муҳамадали Ботиров тормоз системасининг носозлиги туфайли доғда қолди. У Навоий кўчаси халқасида йўловчи Николай Викторовни қаттиқ жароҳатлади.

● НАРИМОНОВ. Республика қурилиш министрлигига қарашли 33-58 ТШС номерли КамАЗ автомашинасининг шофёри С. Шавкатов «Авангард» посёлкасида истиқомат қилувчи Костя Лимни уриб юборди. Натижада йўловчи кўча транспорт ҳодисаси содир бўлган жойда вафот этди. Бу машинанинг ҳам тормоз системасининг носозлиги бахтсиз ҳодисанинг сабабчиси бўлди.

● ҒАЛАБА. ИЖ-2715 автомашинаси Катта ўзбек трактининг Оққўрғон йўналишидаги 13-километрида катта тезлик билан йўл четидаги дарахтга урилди. Давлат номери 00-81 ТШС бўлган «Москвич» руль бошқариш системасининг носоз бўлишига қарамай йўлга чиққан эди. Натижада шофёр Саид Ниёзқулов ва унинг ҳамроҳи — 81-автобаза бош инженери Виктор Пустовешовлар қаттиқ жароҳатландилар.

БИЗНИНГ ШАРҲ. Ҳозир жойларда давлат транспорт воситаларининг техник кўриги ўтмоқда. Бирорта ҳам транспорт бу тадбирдан четда қолмаслиги лозим. Бундан ташқари машиналарнинг техник ҳолатларини ҳар куни рейсга чиқиш олдидан яна бир карра шофёр ва механиклар назоратдан ўтказсинлар. Шунга эришмоқ керакки, кўчаларимизда бирорта ҳам техник жиҳатдан носоз машина бўлмасин.

«ИЛҲОМ ПАРИСИ» ҚАЙДА?...

● Пушкин учун «Илҳом париси» ташриф буюрган кезларда кун ёки тун, тонг ёки оқшом гўё аҳамиятсиз бўлган. Бундай пайтларда унинг шиддатли пероси ёзишдан тўхтамас эди.

● «Анна Каренина» романидаги Левин образи ҳақида «у — Лев Толстойнинг ўзгинасидир фақат Левин ёзувчи эмас» дейишарди.

● Лев Толстойни «ўз таржимаи ҳолининг ёзувчиси» деб аташлари бежиз эмас. Жумладан, унинг «Уруш ва тинчлик» романида тилга олинган дворян оилалари тасвири муаллиф ота-боболарининг, қариндош-уруғларининг — Толстойлар ва Болконскийлар оилавий тарихи негизида яратилган.

● Лермонтовнинг «Тамань», Тургеневнинг «Биринчи муҳаббат», «Бахтсиз қиз» қиссалари, Лев Толстойнинг «Кавказ асири» ҳикояси, М. Горькийнинг кўп асарлари адибларнинг ўз бошидан кечирган воқеалари асосида дунёга келган.

Спорт

ЎРТОҚЛИК УЧРАШУВИ

● «ПАХТАКОР» футболчилари СССР чемпионатига тайёрланиш жараёнида бир қатор ўртоқлик учрашувлари ўтказишни мўлжаллашган. Ана шулардан бири ўтган куни «Қибрай» спорт комплексида бўлиб ўтди. Футболчиларимиз Бокунинг «Нефтчи» командасини қабул қилдилар.

Ўйин майдон эгаларининг устунлигида ўтди. Гарчи ҳар икки команда вакиллари ўйинда мавсум бошланишига хос бўлган бир қатор техник камчиликларга йўл қўйишган бўлсаларда, учрашув томошабинларда катта қизиқиш уйғота олди. Саккизинчи минутда Андрей Якубик киритган ягона тўп учрашув тақдирини ҳал қилди.

Пахтакорчилар қуйидаги составда майдонга тушдилар: Яновский (Николаев), Якимцев (Андреев), Бойматов, Журавлев, Дегтерев, Петрушин, Бондаренко, Якубик, Семенко (Амриев), Новиков, Кабаев.

ЮТҚАЗГАН МУСОБАҚАДАН ЧИҚАДИ

● БУГУН мамлакатимизнинг қатор шаҳарларида футбол бўйича СССР кубоги мусобақалари бошланади. Мамлакат чемпионатининг биринчи лигасида иштирок этадиган 21 кучли коллектив биллур соврин учун курашади. Бу йил кубок мусобақалари аввалги йиллардагидан фарқ қилади. Ўйинлар энди зона турнирларида эмас, анъанавий кубок системасида ўтказилади. Учрашувларда имкониятни бой берган команда мусобақалардан чиқиб кетади.

Навбатдаги босқич — 1/16 финал баҳслари 24 февраль куни ўтказилади. Бу сафар 11 ғолиб команда қаторига олий лиганинг 17 клуби қўшилади. Жумладан, «Пахтакор» ўз майдонида Хабаровск армиячилари билан куч синашади. Ним чорак финал ўйинларини 3 март куни ўтказиш мўлжалланган. 11 март куни бўладиган чорак финал беллашувларига ўтган йили мамлакат кубогини қўлга киритган, ҳозир эса Европа чемпионлари кубоги учун курашаётган Киев динамочилари ҳам қўшиладилар. Финалчи командалар 19 март куни маълум бўлади. Анъанага кўра СССР кубогининг эгаси 9 май куни Москвада В. И. Ленин номидаги Марказий стадионда аниқланади.

СССР кубогининг бугунги учрашувлари бу йилги катта футбол мавсумининг бошланишидир.

ЯНА ЧЕХОСЛОВАК ЧАНҒИЧИЛАРИ ҒОЛИБ

● ЧИМЕНДА тоғ чанғи спорти бўйича «Дўстлик» кубоги мусобақалари қизғин давом этаётир. Ўтган куни ўсмирлар ўзаро куч синашдилар. Бу баҳсда ҳам чехословакиялик спортчилар маҳорат кўрсатишди. Жумладан, гигант слалом баҳсларида Михай Гошек 43 дарвоза ўрнатилган, умумий узунлиги 930 метр бўлган масофани 1 минут 0,91 секунд вақт ичида босиб ўтди. У иккинчи уринишда ҳам энг юксак натижага эришиб бош совринни қўлга киритди.

СССР терма командасининг вакили Андрей Шелепов иккинчи ўринни эгаллади. Чехословакиянинг яна бир вакили Петр Юрко фахрли учинчи ўринга кўтарилди.

● СУРАТДА: қизлар ўртасида катта слалом баҳсида биринчи ўринни олган чехословакиялик Людмила Миланова [чапдан учинчи] совет спортчиси Ольга Алексеева ҳамда командадош дугоналари Ганна Гоздова ва Петра Яндова билан Чимён қўйнида.

Р. Нуриддинов фотоси.

(ЎзТАГ).

ТЕАТР

ҲАМЗА НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 19/II да **Ғариблар,** 20/II да **Бой ила хизматчи** (11.00), **Ганг дарёсининг қизи** (19.30).

МУҚИМИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУЗИКАЛИ ТЕАТРИДА — 19/II да **Лайли ва Мажнун** (16.00), 20/II да **Қиёфалар ёки занжир** (16.00). **Ўзбекистон ССР халқ артисти Оминахон Фаёзова ва Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артист Шуҳрат Расуловларнинг ижодий кечаси** (19.30).

ЦИРК

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА — **«Аралаш ҳайвонлар группаси» аттракционининг гастроллари** (19.30).

Тошкент шаҳар ижроия комитети ҳузуридаги Тошкент Трамвай-троллейбус ишлаб чиқариш бошқармасининг

1-ТРОЛЛЕЙБУС ДЕПОСИ

(Т. Шевченко кўчаси, 28-уй)

Троллейбус машиналари ҳайдовчилари тайёрлаш курсларига

ҚАБУЛ ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

Ўқиш муддати — 6 ой.

Ўқиш давомида курсантларга ойига 70 сўмдан стипендия берилади, улар шаҳар трамвай ва троллейбусларида бепул юриш ҳуқуқидан фойдаланадилар. Бошқа шаҳарлардан келган ёлғиз курсантларга депо яқинидаги ётоқхонадан жой берилади. Курсантлар ва ҳайдовчилар баҳосининг 50 процентини тўлаш шарти билан формали кийим кечак билан таъминланадилар.

Машғулотлар группаларнинг тўлишига қараб бошланади.

Редактор ўринбосари
С. Ғ. МУСАЕВ.

БИЗНИНГ АДРЕС: 700000, Тошкент—П, ЛЕНИН кўчаси, 41.

Телефонлар: редактор ўринбосарлари — 335885, 325747, 337916, 325748; масъул секретарь — 334808, 325353; секретариат — 325750. БЎЛИМЛАР: хатлар ва оммавий ишлар; фельетонлар — 334048, 325354; партия турмуши — 325778; пропаганда — 325645; саноат, капитал қурилиш ва транспорт — 325749; қишлоқ хўжалиги — 325647; адабиёт ва санъат — 325767; совет қурилиши — 325645; ахборот, спорт ва ҳарбий ватанпарварлик — 325733; фан, маданият ва олий ўқув юртлари — 325553; фотомухбир — 325894.

Р. 01810. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси. Тошкент шаҳри. ИНДЕКС: 64684. Б. 1546.